

DIRVA

Nr. 13

Vasaris-February 1, 1963

Cleveland, Ohio

Britaniją už durų palikus

BRITŲ NEĮSILEIDIMAS Į BENDRĄJĄ EUROPOS RINKĄ TIESIOGINIAI LIEČIA TIK ŪKINĘ SRITĮ, TAČIAU GALI TURĖTI IR LABAI TOLI EINANČIŲ POLITINIŲ PASEKŲ — IKI PAT DEMILITARIZUOTOS ZONOS EUROPOS VIDURYJE SUDARYMO BEI EVENTUALAUS VOKIETIJOS SUJUNGIMO. — TAI PRIKLAUSYS NE TIK NUO DE GAULLE NORO, BET IR NUO SOVIETŲ POLITIKOS LANKSTUMO BEI DIDELE DALIMI NUO VOKIETIŲ LAIKYSE-NOS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Antradienį Europos Bendrosios Rinkos valstybės nepriėmė D. Britanijos į tą sambūrį. Tokiam nutarimui padaryti užteko tik vienos Prancūzijos užsispyrimo, nes visi nutarimai toje bendruomenėje turi būti daromi vienu balsu. Prancūzijos, ypatingai jos prezidento Charles de Gaulle, antipatija, jei nesakyti neapykanta, britams buvo seniai žinoma. Tačiau nepaisant to, derybos dėl britų įsileidimo truko net 18 mėnesių. Kodėl gi de Gaulle iš karto nepavartojo savo veto teisės? Atsa-

kymas glūdi iš dalies faktė, kad per tuos 18 mėnesių kitos penkios Bendrosios Rinkos valstybės: Vokietija, Italija, Belgija, Olandija ir Liuksemburgas dar daugiau įsitikino tos institucijos nauda bei prasme joje pasilikti ir be britų dalyvavimo. Iš kitos pusės, de Gaulle nusimesti kaukę paskatino paskutiniųjų 18 mėnesių Washingtono politika.

Tąja politika buvo siekiama savo ir sovietų rankose išlaikyti atominių ginklų monopolį, kartu reikalaujant iš kitų Šiaurės Atlanto

Gynimosi Pakto (NATO) dalyvių skirti daugiau lėšų konvencionaliniam apsiginklavimui. Vaizdžiai tariant, Washingtonas Europos valstybėms pavedė tik pėstininkų vaidmenį. Negali sakyti, kad tokia politika visai neturėtų logikos — ji išplaukė iš realios padėties ir jėgų santykio. Tačiau antra vertus Washingtono politika buvo tokia nepastovi ir tokia nepasitikinči savo jėgom, kad ji negalėjo įkvėpti pasitikėjimo kitoms. Geriausias pavyzdys — Kuba. Šiaip ar taip: JAV leido sovietams susisukti savo lizdą vos 90 mylių nuotolyje nuo savo pakraščio.

Harvardo profesorius Henry A. Kissinger, daugelio knygų apie atominio amžiaus strategiją ir užsienio politiką autorius, kurį laiką buvęs prezidento Kennedy patarėju saugumo klausimuose, visai nesenai "The Reporter" žurnale smarkiai kritikavo dabartinę administracijos politiką, ypač susitarimą su D. Britanija dėl Polaris raketų pardavimo su sąlyga, kad jos bus pavestos NATO dispozicijai, kas praktiškai reiškia, kad Britanija pati viena negalės jomis disponuoti, ir analoginį pasiūlymą Prancūzijai. "De Gaulle — pranašavo Kissingeris — nurodys, kad Europa turi susijungti ir sustiprinti savo gynimą, kad apsaugoti nuo amerikiečių nuomonių keitimosi. Jis iškels klausimą, ko Europos valstybės gali laukti iš amerikiečių, jei mes taip brutaliai elgiamės su D. Britanija, kuri su viskuo sutinka, kad tik išlaikys su mumis specialius santykius?"

De Gaulle taip ir padarė. Washingtono tikimasi, kad laikas dirba jo, Washingtono, naudai, de Gaulle negali amžinai gyventi. Tačiau ir de Gaulle nori praleisti savo paskutines dienas savo Europos idėjos sustiprinimui. Pavasariop jis ruošiasi į Ispaniją ir Portugaliją, kad abi tas diktatorių valdomas šalis glaudžiau sujungus su kontinentaline Europa. Franco ir Salazaras, savaime aišku, nejaučia per daug simpatijų nei amerikiečiams nei britams. Antra vertus, tie kraštai yra per daug neturtingi, kad galėtų būti Bendrosios Rinkos partneriais, o ūkinis išskai-

ALT PADARYTI PAKEITIMAI YRA NAUDINGI

Pasikalbėjimas su ALT sekretorium inž. E. Bartkum

ALT reformos, naujos valdybos išrinkimas vis dar palieka visuomenėje eilę neaiškumų, abejonių ir nuomonių skirtumų. Per eilę metų buvo įprasta, kad ALT balsas būdavo atstovaujamas jo sekretoriato. Tat nenustebkit, kad ir dabar kreipiamės į Tamstą, kaip naują ALT sekretorių, su klausimais, kurie turėtų bent dalinai išaiškinti esamą situaciją ALT viršūnėse. Pirmučiausia, visuomenė idomu sužinoti, ar tikrai ALT įvykdė reformos pakenkė jo tiesioginių uždavinių vykdymui?

-- Prieš atsakydamas į Jūsų klausimus, noriu pabrėžti, kad ALT reformos buvo daromos su tikslu ALT sustiprinti, tuo užtikrinant laisvinimo bylos gynimo tęstinumą, apjungiant visas lietuviškas išeivijos politines ir ekonomines pajėgas. AL Tautinė Sąjunga, per daugelį metų pripažindama ALT paskirtį, siekė jos veiklos pagyvinimo ir suvisuomeninimo. Dabartinės reformos yra šių pastangų išdava. Reikia pabrėžti, kad ir kitos politinės grupės priėjo prie tų pačių išvadų ir labai aktyviai dalyvavo ir dalyvauja ALT reformų pravedime ir įgyvendinime.

Čiavimas yra tas faktorius, kuris jungia tos Rinkos valstybes.

Savaime aišku, kad de Gaulle pasiūlymas atidaro duris smarkesnei sovietų diplomatinės veiklai. Sovietai gali būti suinteresuoti išskirti kontinentalinę Europą iš Atlanto sąjungos, kuri tuo atveju susitrauktų tik į angliškai kalbančių tautų bendruomenę. Už tat jau pasklido gandai, kad de Gaulle siūlas Chruščiovui susitarti, išskiriant Prancūziją ir Sovietų Sąjungą specialia demilitarizuota zona, kurią sudarytų sujungta Vokietija, Čekoslovakija ir Lenkija. Pirmoji priklausytų ūkiniai ir politiniai Vakarų Europai, gi Čekoslovakija ir Lenkija paliktų sovietų įtakos sferoje. Toks variantas sovietams gal ir galėtų būti įdomus. Tačiau čia pat reikia pastebėti, kad de Gaulle, kuris galėjo britus palikti už durų, dar nėra toks visagalis, kad galėtų padaryti taip toli einančius politinius sprendimus. Visiems Bendrosios Rinkos nutarimams reikalingas visu šešių valstybių sutikimas, o politiškais nutarimams Europa iki šiol dar neturi jokios bendros organizacijos. Labai didelis vaidmuo tolimesnėje įvykių raidoje atiteks Vakarų Vokietijai. Jos nuotaikos pasirodys diskusijose dėl neseniai pasirašytos de Gaulle-Adenauerio draugiškumo sutarties, kurią turės patvirtinti Bonnos parlamentas.

Trumpa poreforminė ALT gyvenimo raida rodo, kad padaryti pakeitimai yra prasmingi ir naudingi tiesioginiai ALT paskirčiai.

kaip egzekutyvinė įstaiga. Pagal naujus patvarkymus šias funkcijas perėmė "ALT Biuras", o visa Valdyba tvarko jo darbus, darydama pagrindinius politinius

Inž. EUGENIJUS BARTKUS, Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius

Naujienose buvo paskelbta, o taip pat buv. ALT sekretorius Dr. P. Gri-gaitis savo pranešime, padarytame Clevelande, išskėlė svarbą sudarytosios ALT politinės komisijos. Ar ta komisija tikrai reikalinga ir ar ji neduplikuoja pačios ALT valdybos. Nejaugi ALT valdyba nėra savaime jau ALT "politinė komisija"?

-- Pereinamose ALT reformos stadijose buvo iškilę visokių planų. Vienas iš jų -- "Politinė komisija". Tolimesnėje darbo raidoje ALT valdybai išaiškėjo, kad tokios komisijos funkcijos būtų dublikavimas ALT Valdybos veiklos ir komisijos klausimas visai atpuolė.

-- Pradžioje pastebėjome, kad ALT balsas buvo reiškiamas per sekretoriatą. Kokios numatomos ateityje sekretoriato funkcijos ir jame reformos?

-- ALT darbo istorinėje raidoje sekretoriatas funkcionavo,

bei fiskalinius sprendimus. Šiuo patvarkymu bet kurio ALT pareigūno pasireiškimai yra reguliuojami bendru Valdybos sutarimu, o techniniai darbai yra atliekami Biuro tarnautojų.

-- Būtu idomu sužinoti, kaip ALT valdyba žiūri į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės tendencijas prie savo uždavinių prijungti ir politinės reprezentacijos uždavinius?

-- ALT Valdybos nuomone, dėl ALT, Bendruomenės bei Balso darbų pasiskirstymo yra nepasikeitusi. ALT paskirtis yra atstovauti amerikietiška - lietuvišką išeiviją Lietuvos laisvinimo darbe ir finansuoti kitas pastangas, siekiančias to paties tikslo. Balso darbuojasi šalpos srityje, o Bendruomenės paskirtis Amerikoje yra darbuotis lietuviškos kultūros ir švietimo baruose. Šis pasiskirstymas buvo sutartas jau daugelį metų ir tikimasi, kad Bendruomenės vadovai gerai supranta savo darbų paskirtį -- o darbuotojų srityje nei pajėgų -- nei pastangų nebus per daug.

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* KANCLERIS K. ADENAUER, grįžęs iš Paryžiaus, susiduria su problema: kokių būdu ratifikuoti sudarytą su de Gaulle sutartį, kada Vak. Vokietijos parlamentas pasisako už D. Britanijos priėmimą į Bendrąją rinką?

* BRITŲ PREMJERAS MAC MILLAN svarsto galimybes paleisti parlamentą ir skelbti naujus rinkimus, ryšium su de Gaulle veto Briuselyje.

* SPECIALUS ASISTENTAS PRIE GYNYBOS SEKRETORIAUS McNAMARA, ADAM JARMOLINSKY, kalbėdamas Clevelande, pareiškė, kad Sov. Rusijos karinis pajėgumas yra išpūstas ir kad atominės NATO jėgos pakankamai tvirtos, kad atlaikys sov. puolimą.

* IŠ MASKVOS ATEINANČIOS ŽINIOS BYLOJA, KAD ALEKSANDRAS SOLŽENYČIN, knygos apie koncentracijos stovyklas autorius, (Ivano Denisovičiaus gyvenimo viena diena), sergąs vėžio liga.

* PARYŽIJE LAUKIA DIDE-LIO "VALYMO" užsieny reikalų ministerijoje. De Gaulle esąs nusistatęs nusikratyti visais "pro-amerikonais".

* JTO SEKRETORIUS U THANT PRANEŠĖ, kad Kongo apjungimo ir militarinės pacifikacijos faze pasibaigė. JTO kari-nės pajėgos iš 19,000 karių bus sumažintos iki 6.000. Nuimtas draudimas svetimoms valstybėms siųsti ekonominę paramą, kuri buvo sustabdyta, kad išvengus šalčio karo kompeticijos.

Šiandien ir rytoj

PASAULIS susijaudinęs seka besivystančią krizę tarp Prancūzijos ir anglo-sakso kraštų. Anglų ir amerikiečių laikraščiai de Gaulle lygina su Neronu, Atila, Hitleriu ir Stalinu.

Kokį nusikaltimą jis padarė, kad užsitaravo tokio palyginimo? Paprasčiausiai jis atsisakė priimti Kennedžio siūlomus tuščius Polaris raketų vamzdžius be atominių užtaisų ir norėjo Romos sutartį pritaikyti Anglijai, kaip ir kitiems Europos kraštams, nedarant jokios specialios išimties.

Ar tai tikrai jau nusikaltimas?

Amerikiečių laikraštininkas Joseph Alsop, visad reikalaujantis iš Washingtono administracijos griežtos politikos, šį kartą Kennedžiui pataria būti su de Gaulle "švelnesniu" ir negriežtinti padėties.

Bet visi duomenys rodo, kad Kennedy ir jo patarėjai pasiryžę Prancūzijai nedovanoti ir jau pradėjo spaudimus Italijoje, Vokietijoje, Belgijoje...

***

"AMERIKA galės atitraukti savo karių iš centrinės Europos", aną dieną pareiškė senato užs. komisijos pirmininkas Fullbright. Tas jo grasinimas buvo perduotas Adenaueriui privačiu Kennedžio laišku.

Ar šis amerikiečių grasinimas padarys Adenaueriui įspūdžio, kad jis galėtų apsispręsti palikti de Gaulle? Ar tokia Kennedžio taktika palaus de Gaulle užsispyrimą, ir Adenauerio paliktas nesipriešins traukdamasis. Koks bus jo priešinimasis ir kokia bus dėl to Kennedžio reakcija?

Į pirmąjį klausimą atsakymas nesunkus. Vokiečiai žino, kad amerikiečiams pasitraukus iš Europos, jie bus priversti derėtis su rusais ir ieškoti sugyvenimo su Rytų Vokietija. Tas reikštų Adenauerio politikos kurso pakeitimą. Bet jis jau yra per senas tokioms kombinacijoms ir vargu ar jo paties partija imtųsi tokios krypties. Atsakymas paprastas. Priremtas prie sienos pasirinkti tarp Prancūzijos ir Amerikos, senis pasirinks Ameriką.

***

KOKIA bus de Gaulle reakcija? Aišku jis bus piktas, o su juo ir Prancūzija, ypač prancūzų kariškiai tame židūre amerikiečių norą sukludinti Prancūzijai pasidaryti didelę nepriklausomą karinę jėgą.

Ką de Gaulle darys? Jam pasiliks galimybė lošti rusų korta. Bet nežiūrint kainos, kurią jis gautų iš rusų už pasitraukimą iš Nato, vargu ar prancūzai paseks de Gaulle šia kryptimi. Tai leistų Prancūzijoje įsigalėti komunistų partijai, ko bijo kitos partijos. Bet jei tai įvyktų, prancūzų akyse didžiausiu kaltininku būtų ne de Gaulle, bet Kennedy.

Prisimenant Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijas, kurių metu anglo-saksai su rusais pasidalino pasaulį įtakų zonomis, Europoje nepasitikėjimas amerikiečių ir anglų politika didėja ir Nato struktūra pradeda braškėti iš pagrindų.

Kokie bus Kennedžio tolimesni spaudimai, dar nežinia. Viena aišku, kad tarp Washingtono ir Paryžiaus šaltasis karas jau prasidėjo.

***

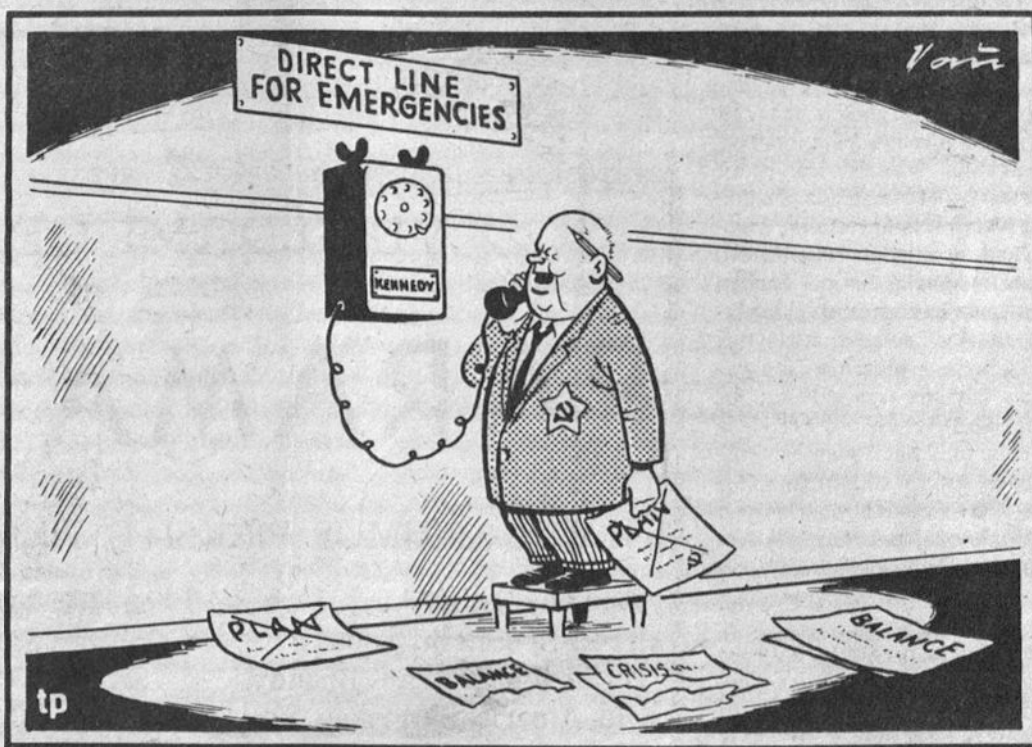
VIENAS kaunietis panoro išvažiuoti iš Lietuvos į Ameriką ir pradėjo daryti žygius Vilniuje.

-- Kodėl, drauge, norite emigruoti? -- klausia jo valdininkas. -- Chicagoje gyvena mano aklas brolis. Neseniai mirė jo žmona ir jis nebeturi, kas jį vedžiotų...

-- Ir dėl to norite emigruoti? Negalima! -- suriko valdininkas. -- Parašykite savo broliui, tegu jis atvyksta gyventi į Lietuvą. Čia jį galėsite vedžioti...

-- Bet, drauge valdininke, aš jums sakiau, kad mano brolis aklas, o ne idiotas!..

(vg)*

-- Allo, John! Ar tu kada susitvarkysi su tuo Charliu?!

ERDVIŲ UŽKARIAVIMAS (2)

SUSIŽINOJIMO GALIMYBĖS SU KITŲ PLANETŲ BŪTYBĖMIS

Prieš keliasdešimt metų vyraujanti astronominė teorija apie žemės ir kitų saulės sistemos planetų kilmę tvirtino, kad planetos atsirado kokiai nors didelėi žvaigždei praslinkus netoli saulės. Gravitacinė tokios žvaigždės jėga ištraukusi iš saulės masės ilgą kylį, kuris vėliau viręs planetomis. Dėl nepaprastai didelio atstumo tarp žvaigždžių, toks artimas dviejų žvaigždžių prasielkimas turėtų būti labai retas įvykis. Pagal šią teoriją saulės planetos yra lyg koks tai unikumas žvaigždžių pasaulyje ir išvadoje to, vargu ar būtų galima tikėtis kitų planetų visatoje panašių į žemėje esančių gyvybių galimybę.

Šiandieninė vyraujanti kosmogonijos (pasaulio kilmės) teorija tvirtina, kad saulės sistema ir kitos žvaigždės yra susidariusios iš kosminių rūkų, dulkių ir dujų kondensacijų. Tokioje formacijoje paprastai susidaro dvigubos dvi žvaigždės ir eilę jas lydinčių planetų. Šiandien jau žinoma, kad Paukščių Kelias sudarytas iš dvigubų žvaigždžių, kurių aplinkoje tikimasi esant skaitlingai planetų.

Paskutiniiais duomenimis visatoje yra šimtas, padaugintas iš milijono tris kartus žvaigždžių. Išsivaizduokime, kad tikrai viena iš milijono žvaigždžių savo planetų tarpe turi tik vieną planetą su panašiomis žemės gyvybei sąlygomis. Būtent, jos turi maždaug tą patį amžių, gauna panašų spinduliuojančios energijos kiekį iš savo žvaigždės ir turi panašią kaip žemė, cheminę sudėtį. Pagal eilę mokslininkų šitoks tvirtinimas tikrai nėra perdėtas. Taigi, reikia prileisti, kad visatoje yra milijonai planetų su labai panašiomis sąlygomis į žemę. Laboratoriniai tyrimai yra įrodę, kad pagrindiniai organinės medžiagos junginiai, kaip

amino rūkštys ir kiti, susidaro dideliuose kiekiuose atmosferos ir elektros aplinkybėse, kurios, reikia tikėtis, egzistavo žemėje ir panašiose planetose jų pirmą kartą stadijose. Tenka prileisti, kad iš tokių organinių medžiagų elementų galėjo išsivystyti gyvybė netik žemėje, bet ir kitose planetose.

Nebūtų tiksli galvoti, kad susidariusi kurioje nors planetoje gyvybės užuomazga būtinai turėjo išsivystyti iki logiškai protaujančių būtybių. Pavyzdžiui žemėje mums rodo, kad sekminiai žemėje egzistuoja gyvybės rūšys milijonus metų su labai žemomis intelektualinėmis ypatybėmis. Vis dėlto, jei kalbama apie milijoną milijonų, padaugintų šimtą kartų, panašių į žemę planetų, tenka prileisti kad jų tarpe yra tūkstančiai su jomis gyvenančiomis protaujančiomis būtybėmis.

Reikia taip pat prileisti, kad tos su protaujančiomis būtybėmis planetos yra maždaug lygiai išsiskirsčiusios visatoje. Taigi, arčiausios iš jų yra kelių-kelių šviesmečių nuo mūsų atstume. (Šviesmetis yra kelias, kurį nulekia šviesa per metus. Šviesos greitis yra 300,000 kilometrų per sekundę). Kitos tolimos planetos yra milijonų šviesmečių atstume nuo mūsų saulės sistemos.

Net jei ir žinotume, kad kurioje nors tolimoje planetoje gyvena protaujančios būtybės, pasiektos panašų į mūsų, o gal ir net aukštesnį, intelektualinį išsivystymą, mes negalėtume jų aplankyti erdvės laivų pagalba. Toeretiškai galima įrodyti, kad erdvės laivas, net ir atominė energija varomas, tegali pasiekti tik dalį šviesos greičio. Pagal tikimybių teorijos apskaičiavimą išvedant, kad iš visų panašių į žemę planetų tik viena iš milijono turi protaujančias gyvybes, arčiausia galima planeta turėtų būti apie dešimt šviesmečių nuo mūsų arba mažiausia 50-60 metų skridimo erdvės laivu nuo žemės iki tos planetos. Taigi, tokia kelionė yra iš viso neįmanoma. Vienintelė susižinojimo priemonė yra radijo bangos sklindančios šviesos greičiu. Šiandien mes galime padaryti tokius pajėgius siųstuvus, kurie gali pasiekti žvaigždes ir planetas, esančias nuo mūsų dešimties šviesmečių atstume. Jeigu kas atsistatų mums tokį signalą, jautrios astronominiams tyrimams antenos sugebėtų tokį signalą pagauti ir surasti.

Jeigu planetose, norinčiose susiristi su žeme gyventų panašios būtybės, reikia spėti, kad jos vartotų 1420 megacyklų dažnumą, dėl tam tikrų techniškių priežasčių, kurias čia sunku būtų išaiškinti.

Amerikos radijo observatorija Greenbank, West Virginijoje, pagal programą, vadinamą "Projektas Ozma", nukreipė savo teleskopus į dvi artimiausias saulės tipo žvaigždes Tau Ceti ir Epsilon Eridani. 150 valandų buvo ieškota signalo, (1420 megacyklų), bet be pasekmių. Žinoma, tai dar nedaug reiškia, nes buvo bandoma tik dvi žvaigždes ir tik tokį trumpą laiką.

Planas susekti žvaigždes, siunčiančias signalus, turėtų tęstis šimtmečius. Žinoma, kartais gali pasisekti labai greitai pagauti tokį signalą, bet greičiausiai reikės ilgo laiko ir kruopštaus darbo, nes reikia koncentruoti radijo antenas į tūkstančius žvaigždžių įvairiomis kryptimis. Atrodo, kad protingiau būtų bandyti pagauti signalą, o ne bandyti siųsti, nes pasiuntus signalą vis tiek reikėtų sulaukti atsakymo. Bet jei visos protaujančios pasaulio būtybės taip galvotų, jos visos lauktų signalo ir nei viena jo nesųstų. Net ir elementariausias žinių pasikeitimas su tolima planeta reikalaudų eilės gentkarčių, nes pasiuntus signalą dvidešimties šviesmečių atstume, kol gautume pirmą atsakymą, praeitų 40 metų.

Labai įdomi problema: kaip pradėti susižinojimą su protaujančiomis būtybėmis. Atrodo, kad geriausias būdas yra siųsti skaičių sistemą, o vėliau pradėti ari-

metinių veiksmų siuntimą. Bet čia jau susiduriama su sunkumu, nes nebūtina protaujančios būtybės turi vartoti dešimtainę sistemą, nors ir visai aišku, kad be skaičių sistemos, be skaitmenų ir bendrai be matematikos, protaujančios būtybės negali egzistuoti.

Žinoma, komunikacija tegalima tik su tokiomis būtybėmis, kurios yra pasiekusios dabartinį mūsų technologijos lygį. Pav., mes galime pasiųsti taip toli radijo signalus tikrai paskutinių metų pažangos dėka. Tikimasi kelių metų bėgyje pasiekti tokio radijo pajėgumo, kuriuo pajėgtume siųsti signalų ir 100 šviesmečių atstume. Šitas pajėgumas dar padidės, kada bus įrengtos satelitinės stotys su žmonių įgultomis, nes už atmosferos ribų pagrindinė radijo bangų siuntimo klijūtis bus pašalinta ir bus galima naudoti kitus radijo dažnumus.

ma naudoti kitus radijo dažnumus.

Net ir daleidžiant protaujančių būtybių egzistenciją kitose planetose, nereikia užmiršti, kad jos gali būti arba žemesnio arba daug aukštesnio civilizacinio lygio. Mokslininkas Urey prileidžia galimybę, kad kokio nors toli pažengusi civilizacija galėtų per tūkstančius metų yra siuntusi signalus į žemę ir galėtų padariusi išvadą, kad žemėje nėra intelligentiškų būtybių ir signalų siuntimą sustabdžiusi. Kada mes kalbama apie intelligentišką būtybę, mes neturime tai surišti su būtybių fizine forma ir išvaizda. Mes turime prileisti, kad yra visai galima, jog tų planetų protaujančios būtybės savo išvaizdoje gali nieko bendro neturėti su žmogumi.

Pagautas radijo signalas iš erdvės su neabejotiniais požymiais, kad jis yra paleistas protaujančių būtybių, sukeltų nepaprastą žmonijos susijaudinimą. Be abejo, tai būtų pats žymiausias mokslinis įvykis žmonijos istorijoje.

(Santrauka iš Aero Space Engineering)

Jėga lėmė Monroe doktrinos įgyvendinimą

K. S. Karpus

Prezidentas Monroe 1823 metais paskelbdamas savo doktriną, uždarančią į Amerikos vakarų pusrutulį duris europiečiams imperatoriams ir karaliams skverbtis įsteigti kolonijas, nesibaidė nei galingos Anglijos nei Rusijos, nei Prancūzijos, Portugalijos ir Ispanijos.

JA Valstybės Monroe išrinkimo prezidentu metu buvo 40 metų amžiaus ir turėjo vos apie 10 milijonų gyventojų.

Dideles Pietų ir Šiaurės Amerikos sritis iš ankščiau buvo užvaldę ispanai, portugalai, anglai, prancūzai. Rusai valdė Alaską ir iš ten kėsinosi pasiveržti iki Kalifornijos, bet Monroe tai sulaukė.

Apie tą laikotarpį -- 1810-1825 -- sukilusios pietų kontinento Ispanijos ir Portugalijos kolonijos, tarp jų ir Meksika šiaurėje, įsteigė savo respublikas. Joms jauna JAV respublika rodė simpatijas, rūpinosi jų likimu, ir apsiėmė apginti jų nepriklausomybę.

Rusams ir anglams pradėjus kreipti akis į JAV pašonėje Pacifiko pakraščio didelę Oregono teritoriją, prezidento Monroe įspėjimas Rusiją ir Angliją nuo tokio pasikėsimo sulaukė.

Tuo pat metu, Ispanijos karalius pradėjo kalbinti "Šventos Sąjungos" -- Rusijos, Prūsijos, Austrijos ir Prancūzijos valdovus pagalbėti jam atgauti atsimečius kolonijas. Monroe pareiškė, kad jo paskelbta doktrina uždraudė Europos valdovams duris į šį kontinentą, ir kad kėsinimas naujoms respublikoms vėl priimti vergiją bus skaitoma nedraugingu žygiu prieš pačias JAV. Ir Rusija ir Anglija liovėsi siekusios Oregono teritorijos. Ispanija pasiliko tik su Kuba ir keliomis mažomis salomis, nedrįsdama paliesti Argentinos ar kitas savo senas kolonijas, ir Portugalija nustojo vilties atgauti Braziliją.

JAV didėjo ne užgrobiais, bet pirkiniais naujų teritorijų. Prezidentas Jefferson 1803 metais padarė pirmutinį pirkinį už 15 milijonų dolerių įgydamas iš

Napoleono Bonaparto didelę Louisianą teritoriją.

Prezidentas Monroe 1819 metais atsiėmė iš Ispanijos šiaurinei Amerikai priklausančią Floridą, kuri buvo prisivisusi piratų ir kitokių nenaudėlių, kurie amerikiečius terorizavo. Ispanijai buvo užmokėta 5 mil. dolerių.

NAPOLEONAS III MEKSIKOJE

Paskirais laikotarpiais, net iki 1916 metų, JAV turėjo susikirtimų su didele pietų kaimyne Meksika. Bet ne vien griežta jėga, kur jos reikėjo, bet ir piniginiai atsisakant padėtis išsprendavo.

Kai 1836 metais nuo Meksikos atsimetė Texas teritorija, pasiskelbiant respublika, 1845 metais prisijungė prie JAV. 1846 metais Meksikos kariuomenė įsiveržė į JAV Texas atsimti. Amerikiečių kariuomenė, įžygiavusi Meksiką, priverė ją užimti Texas visam laikui. Prieš dar priverstė užleisti ir Kaliforniją ir Naujos Meksikos teritoriją. Už tai, betgi, Meksikai atsilygino paskirais sumokėjimais virš 30 milijonų dolerių. Tuo būdu JAV ribos buvo praplėstos nuo Atlanto iki Pacifiko.

Prieš 100 metų, Amerikos pilietinio karo (1861-65) įkarštyje, Prancūzijos Napoleonas III, pasinaudodamas Meksikoje kilusia suirutė, 1864 metais nusiuntęs savo laivyną su didele armija panaikino Meksikos respubliką ir primetė austrą kunigaikštį Maksimilijoną (savo giminaitį) Meksikos imperatoriumi!

Kai tik 1865 metais pilietinis karas baigėsi, prezidentas Johnson pasiremdamas Monroe doktrina, pasiuntė ten 50,000 kariuomenės, pareikalavęs Prancūziją ištraukti iš Meksikos. Napoleonas skubiai savo armiją išgabeno.

Tokią pasipirktį gavę, meksikiečiai vėl atsteigė savo respubliką, ir nenorintį dar pasitraukti imperatorių sugavę nužudė.

Tuo pačiu laikotarpiu, pasiryžę išstumti Rusiją iš Alaskos, amerikiečiai nupirko Alaską už \$7 milijonus, ir rusų iš Amerikos nusikratė. Alaska, 560,880

ketv. mylių teritorija, tada buvo vadinama Rusijos Amerika.

KUBOS IŠLAISVINIMAS

Kitas didelis Monroe doktrinos žygis buvo Kubos išlaisvinimas. Dėl jos, nuo pat Kolumbo laikų, tāsėsi europiečiai valdovai, kol vėl ją užvaldė Ispanija. Nors pavėluotai, Kubos gyventojai pradėjo judėjimą prieš Ispanijos karalių apie 1850 m. Iki 1868 metų ėję sukilimai buvo ispanų žiauriai malšinami, vadai žudomi arba kalinami.

Bet 1895 metais kubiečiai vėl sukilo prieš Ispanijos priespaudą. Ispanijai pradėjus žiauriai sukilėlius malšinti, JAV pasiuntė į Havanos uostą karo laivą "Maine" su didele įgula, kad apsaugojus amerikonių interesus.

1898 tas laivas paslaptingomis aplinkybėmis buvo susprogdintas ir nuskendo, su juo žuvant daug amerikiečių jūreivių. Amerika tuoj stojo į karą Kubos pusėje. Amerikos laivyno ir kariuomenės pagalba Ispanija buvo greitai nugalėta ir priversta atleisti Kubą.

Ispanija turėjo taip pat užleisti amerikiečiams Puerto Rico salą, dar toliau į rytus Atlante, ir JAV karo laivynas paėmė Filipinų salas tolimame Pacifike. Bet ir vėl, tas salas JAV nepasisavino kaip karo grobį, o Ispanijai sumokėjo 20 mil. dolerių. Taip Amerika jautada pagarsėjo savo dolerine diplomatija. Jaunai Kubos respublikai JAV padėjo atsistoti ant kojų, įsivesti konstituciją, su tos salos naujais

valdovais sudarė draugingas prekybos sutartis o vėliau padarė 99 metams sutartį įsteigti laivyno bazę Guatanamo įlankoje Karibų jūros apsaugai.

STAIGA -- SOVIETŲ BAZE!

Kiek ta apsauga reikė, parodė Sovietinių bazių atsiradimas Kuboje Amerikai sunaikinti. Castro, amerikiečių spaudos išreklamuotas ir remtas Kubos "išlaisvintojas", pasirodė Sovietų agentu, plačiai atidariusiu rusams duris į šį kontinentą. Chruščiovas aiškiai ir atvirai paskelbė, kad "Monroe doktrina jau atgyvenusi savo laikus, ji jau mirusi"; jeigu Amerika palies Kubą, Sovietai užtakuosią mus iš Rusijos.

Griežčiau pagrąsinus ir įspėjus, kad jei tuos įrengimus tuoj nesuardys ir raketų nepašalins, Amerika pati tai padarys. Chruščiovas pasielgė taip, kaip spėjo kongreso atstovas Morris Udall (iš Arizonos):

"Chruščiovui prisiėjo padaryti greitas pasirinkimas: jis gali turėti Kuboje Castro, bet be raketų, arba nei Castro nei raketų. Jis pasirinko pirmesnį."

Kennedy blykstelėjo pasauliui vilties žaibu -- bet tik laikinai. Jis vėl palieka pasaulį spėliojuose. Norint pasitarnauti "pasaulio taikai", prasišverbia Kuboj neliečiamybę užtikrinamai paliekant ją komunizmo perykla šiame kontinente, o Castro -- Kremliaus propagandos garsiakalbiu.

Kad nereiktų Amerikai su laiku brangiai už tai užmokėti -- bet jau ne doleriais!

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE 242-4395
SUBURBAN PHONE 656-6330

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2531 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full ..... Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine ..... Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Ciuberkis.

Redaguoja:

Jonas Ciuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikinas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Rusų rašytojas Victor Platonovich Nekrasov, 1960 metais dalyvavęs ekskursijoje JAV, neseniai savo įspūdžius aprašė Maskvos literatūriniam žurnale Novy Mir.

Tais jo įspūdžiais tuoj pasipiktino Izvestija, kaltinant autorių nusikaltusį ideologijai -- išdrįsus geruosius ir bloguosius įspūdžius pateikti 50-50 baze. Toks tamsių ir šviesių Amerikos gyvenimo pusių išlyginimas esąs lygus "buržuaziniam objektyvizmui".

Objektyvizmas yra viena iš sąvokų, savaip suprantamų ir aiškinamų Sov. Sąjungoje ir laisvajame pasaulyje. Tų sąvokų aiškinimui reikėtų išleisti vadovėlį.

Nenuostabu, kad intelektualiai iškilusio rusų rašytojo žodžiai, ištryškę iš jo paties galvosenos šaltinių, ne iš sovietinės propagandos vadovėlių šablono, Izvestija laikraštyje turėjo būti "atitaisomi", kaip "ignoravę socialinius kontrastus ir klasių prieštaravimus amerikonių gyvenime, ir militarinį psichozą, užžiebtą imperialistų sluoksnių".

***

Sovietinės propagandos ir jos "objektyvizmo" reikalas mokyti ir "tiesųjį kelią" atvesti paklydusius savo intelektualus. Mūsų gi uždavinys karts nuo karto priminti ir įspėti savąjį visuomenę, kad toji "objektyvizmo" ir "tiesaus kelio" teorija ir praktika liečia ne vien tik ekskursantus iš Maskvos. "Ideologiniams nusikaltimams", kaip Nekrasovo, neturi būti vietos ekskursantų spaudoje, ar tai liestų keliauninkus iš anapus, ar iš anapus.

Dan Kuraitis savo kelią į okupuotą Lietuvą užantspaudavo žodžiais: "Tiek tegaliu pasakyti, kad visa lietuvių tauta yra patekusi į nepaprastai didelį vargą ir skurdą, kad kiekvienas lietuvis, įskaitant ir lietuvių komunistus, okupanto yra žiauriai prievartaujami" (Magiškuojų kilimu į Vilnių, 320 psl.). Dėl to savo knygoje jis ir sako, kad "tėvų kapų man jau neteks kitą kartą aplankyti".

***

Neveltui tat siekiantiems "bendradarbiuoti", tenka atsakyti "buržuazinio" objektyvizmo ir vadovautis Maskvos nustatytuoju "objektyvizmu". O Maskva nustato ne vien tik "bendradarbiavimo" teorijos kelią, bet ir praktiką.

Buvęs Zienius, dabar jau išlaužęs pasidarys šaičius, kaip tik geriausiai parodo to "bendradarbiavimo" kelius ir jų pobūdį. Sausio 29 d. Laisvėje jis rašo:

"Ačiū amerikiečiams intelektualams, tarpininkaujant lietuvių kilmės dramaturgiui, šiomis dienomis Lietuvos keliams kultūrininkams išėjo gražūs siuntiniai knygų -- veikalų".

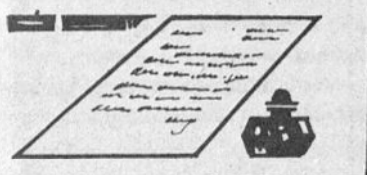
Būtų viskas tikrai gražu, nors ir nieko nepaprasto, bet, štai, sekantis sakinyss jau skamba aiškiau:

"Tiesa, kad tas knygas lietuvių tėvynėj gali išsirašyti pasiskolinimui per Maskvos Centrinių Biblioteką".

Tai kodėl gi ne per Vilniaus biblioteką? Ar gi mums -- "atplaišoms", suprasti Maskvos galybę...

(i.č.)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

YRA DAUGIAU TREMTIES
LATVIŲ PAŠTO ŽENKLŲ

Dirva Nr. 7 paskelbė laiškuką apie porą tremties latvių ženklų. Dėkui.

Neseniai kalbėjau su latvių rašytoju Anslavu Egličiu, Sakiau, lietuviams domisi įvairia latvių kultūra, kitokia veikla. Ženklukų, ključojamų ant laiškų, latviai turi daugiau. Ką tik jis man prisiuntė jų dešimt rūšių.

Lietuviams gali būti įdomu į jas dirstelti. Gal Dirva malonės atspausdinti savo numeriame laikraštyje, kurio numeriai tvistėte tvistka, šventiniai nuteikia ir atspaudai geriausiai atrodo.

Nesu aistringas pašto ženklų rinkėjas. Kiti jais geriau pasinaudotų. Pirmame dėmesyje turiu A. Bernotą iš Waterbury, Conn. Jam priklauso padėka už tvarkingai vedamus pašto ženklų skyrius lietuviškoje spaudoje. Gi jo metų metais einantieji lietuvių istorijos aprašymai angliškai, labai kruopščiai iliustruoti Lie-

tuvos istoriją liečiančiais įvairių valstybių pašto ženklais, yra didelis darbas, vertas plataus dėmesio. Gerb. A. Bernotas tuos rinkinius turėtų išleisti knyga. Būtų puiki lietuvininė medžiaga angliškai kalbančiam pasauliui. Ofsetinės spaudos pagalba nebūtų sunkumo viską paversti pasigėrėtinu albumu.

Reikšdamas gilią pagarbą A. Bernotui už puikų lietuviškos istorijos skelbimą Lietuvių Dienų žurnale, prašyčiau gerb. Dirvos redakciją, jei nebūtų Jums dides-

Aplankiusi pavergtą Lietuvą ir vos iškėlusi koją į šį kraštą, Vienybės laikraščio savininkė -- Valerija Tysliavienė -- sausio 12 d. Jokūbo Stuko radijo programos metu pabėrė iš atsivežto sovietinio gausybės rago pirmuosius "perlus": "Visi, man atrodo, gyvena pakenčiamose sąlygose", "aš galėjau eiti, kur tik norėjau ir su kuo tik norėjau galėčiau matytis", "statybos yra nepaprastai daug ir tie namai labai puikūs", "žinoma, jeigu aš būčiau turėjusi laiko, tai aš būčiau galėjusi važiuoti kur tik norėjau". O kad visa tai skambėtų labiau įtikinančiai, įnai Vienybę pagražino nuotraukomis, darytomis Z. Serafino -- to paties fotoreporterio, kuris bendradarbiauja okupanto mums prievarta brukamajame "Tėvynės Balse".

Savo kelią į pavergtą Lietuvą Tysliavienė grindžia Valstybės Departamento tariamai pareikštu pritarimu bei palaiminimu. Tačiau šiam jos pasiteisinimui ir teigimui trūksta sodrios bazės.

Pirmučiausia, Washingtono pažiotros, jeigu ir būtų tokios, nesaiso šio krašto piliečio nusistatymo. Demokratiname krašte valia nesutikti ir kritikuoti ne tik Valstybės Departamento, bet ir Amerikos prezidento veiksmus. Eilinio piliečio pažiūra gali būti diametraliai priešinga Washingtono vedamai politikai, juoba mums, nukentėjusiems nuo komunistų teroro, ji gali būti nepalanki ir nepriimtina. Jeigu Tysliavienė pasinaudojo Valstybės Departamento pritarimu, tai tik todėl, kad jai tas prie širdies.

Antra vertus, iki mums nepasakoma, kas yra tie, kurie ragina su okupanto valdoma Lietuva bendradarbiuoti, Tysliavienės argumentai yra bevečiai. Tik žinant jų pavardes būtų įmanoma suvokti, kiek svarus ir vertas dėmesio šis jų patarimas ir pritarimas. Hissas taip pat buvo užsienio politikos patarėjas ir formuluojo, o dabar Amerikos komunistų partijos dažnas lankytojas. Roy Rubottom ir William A. Wieland irgi formulavo politiką Kubos atžvilgiu ir atidavė šį kraštą į Castro rankas.

Tiems, kurie tikėtų Valstybės Departamento neklaidingumu, partatina pasiskaityti 1962 metais paskelbtus taip vadinamus Eastland Committee Hearing reports, kur be svyravimo pripažįstama, jog taip vadinamo The Fourth Floor of the State Department pareigūnai gali veikti užsienio politikoje savarankiškai, neatsiklausdami nei Amerikos prezidento, nei Valstybės Sekretoriaus, ir pastarieji gali net ne-

nių sunkumų prie šio pridėdamus tremties latvių pašto ženklus persiųsti A. Bernotui, kaip mažutę dovanėlę vieno iš jo nepažįstamų skaitytojų.

Algirdas Gustaitis
Los Angeles

REDAKCIJOS PASTABA. Prašymą pildome ir visus ženklus persiuntėme Filatelijos skyriaus redaktoriui A. Bernotui.

KULTŪRINIS BENDRADARBIAVIMAS – POLITINIS BIČIULIAVIMASIS

V. Lašas

Žinoti apie tų pavaldinių svėrbius bei esminius potvarkius.

Iš to savaime išplaukia išvada, kad Tysliavienės važiavimo atveju simpatingas vieno ar kito Washingtono valdininko nusistatymas dar nereiškia, kad jis turi nulemti mūsų pačių principinį nusistatymą.

Pagaliau, kovoje su komunistų Valstybės Departamentas ne daug kuo gali pasigirti. Jis užaugino sovietams tokius ragus, kurie jau visai rimtai pradeda baidyti pačių karšintųjų šonus. Jo politikos dėka buvo pasirašyta Jaltos sutartis, kurios šiandien gėdinasi visas laisvas pasaulis. Ar ne Washingtono patariamasis Mykolaičikas turėjo kapituliuoti Liublino komunistiniam režimui, ar ne tos pačios nelemtos politikos pasekoje Čekoslovakija, Kinija ir daugelis kitų pirmiau buvusių laisvų kraštų pateko į komunistų reples ir dabar neša jungą. O kas gi sužlugdė pavergtų tautų pasitikėjimą savo nesikišimo politika į Vengrij revoliuciją, arba netinkamu pravedimu Kuboje sukilėlių akcijos?

Vieni mums pataria sekti ir pritarti Washingtono "toli numatančiai politikai", antri -- stengiasi nuteikti taip, lyg Vatikanas geriau žino ką daro, pažemindamas mūsų pasiuntinį, jis esą, turi daugiau patyrimo ir geriau už mus nusimano politikoje. Sudaromas įspūdis, kad Lietuvos laisvinimo reikalai kažkam kitam rūpi daugiau, negu mums patiems ir turime jais pasikliauti (anot vieno aukšto pareigūno -- melstis ir laukti). Tokiu būdu mums patiems laisvinimo darbe nebėlieka kas veikti.

Klastingas, gudrus ir suktas lietuvių tautos priešas pradėjo skverbtis iš pakampių į išeivijos tarpą. Prisidengęs kultūrinio bendradarbiavimo skraiste (kurios sovietai nesitūlo nei ukrainiečiams, nei gudams, nei didžiarusiams) ir veikdamas į sentimentą bei patriotinius jausmus, bando skaldyti jėgas iš vidaus ir migdyti mūsų kovingumą.

Mūsų politikos vairuotojai, kaip ir kitais kritiškais momentais (Vatikano, Brazilijos) eina užpakalyje visuomenės ir neduoda jokio tono. Jie tebetyli, vengia prisiimti, ir lyg nieku dėti laikosi aukso vidurio. Jiems net nerūpi New Yorko visuomenės vyraujantis nusiteikimas, kurį boikotavo Vienybės koncertą ir masiniai atsisako nuo to laikraščio prenumeratos. Eiliniams piliečiams toks jų elgesys sunkiai suprantamas ir vargu pateisinamas. Nebent ir jie pasiryžę frizuoti lietuvišką politiką pagal Washingtono vėją.

Išeivoja puikiai suvokia ir žino, ką tai reiškia komunistų terminologijoje "kultūrinis bendradarbiavimas". Jų kultūra, persunkta politika ir propaganda ir tarnauja tikiai šiems tikslams. Todėl jie jau nepriklausomoje Lietuvoje skatino Lietuvių Draugijos SSSR Tautų Kultūrai pažinti veiklą, tam jie dabar ruošia tariamai mokslines ekspedicijas bei subfrikuotas parodas užsienyje, tam siunčia svetur savo ansamblius.

Ten, kur nėra žodžio, asmens, draugijų laisvės, negali būti nei laisvos nuo politikos kultūros, juoba negali būti laisvo kultūrinio bendradarbiavimo. Pamėgin-kite nusiusti į pavergtą Lietuvą patį bolševikų leidžiamą Vilniuje "Tėvynės Balsą" ir jis adresato nepasieks.

Verta įsidėmėti, jog tas, kuris siūlosi kultūriniai bendradarbiauti išžudė ir nukankino milijonus žmonių, paliko daug paliečių, suardė šeimas, kultivuoja vergų stovyklas, tyčiojasi iš religinių jausmų ir sauviauja iki to, kad net neleidžia svetur gyvenantiems vaikams aplankyti savo sergančių artimųjų arba palydėti juos į amžino poilsio vietą. Tad, koks gi gali būti su necivilizuo-

tu, nekultūringu režimu kultūrinis bendradarbiavimas? Antra vertus, jeigu jau einama prie to, tai kodėl nenorima bendradarbiauti vispusiškai: kultūriniai ir ideologiniai -- politiniai? Ar tik todėl, kad Chruščiovas nepageidauja?

Okupanto užsimojimais kiurai permatomi -- eksportuodamas "kultūrą" -- importuoja naujas paklydusias avelas, sužalojęs jas ir dvasiniai ir kūniškai. Jo tikslas vienas -- pirma paralyžuoti, o paskum sužlugdyti patriotinį judėjimą ir tuo pačiu bandyti amžinai palaidoti Lietuvos nepriklausomybės klausimą kartu su jos dar užsilikusiais reprezentantais.

Tenka apgailestauti, kad dar ir šiuo metu kai kurie politiniai vadovai tebebendradarbiauja su tokiu laikraščiu ir jam pataikauja, ar tai siuntinėdami save reklamuojančius pranešimus, ar pozuodami nuotraukoms, kurios dėdomos Vienybės, agituojančioje už "kultūrinį bendradarbiavimą".

TEŽYDI VĖLIAI LIETUVA...

Lietuvos Vyčių choro plokštelę "Težydi Vėliai Lietuva" atidavus gamintojams galutinam paruošimui, gera proga susipažinti su kai kuriais tos plokštelės "kaltininkais".

FAUSTAS STROLIA vadovauja perorganizuotam Vyčių chorui nuo 1960 m. Jis yra pagelbėjęs organizuoti ir vadovauti ne vienam Chicagos lietuvių chorui. Faustas Strolia yra mėgiamas muzikos darbuotojas, tuo labiau, kad didesnę savo laiko dalį jis yra pašventęs mūsų jaunimo auklėjimui. Daugelis jo mokinių yra trečios ir ketvirtos kartos lietuviukai, kurie F. Stroliaus dėka turi progos susipažinti ir pamilti lietuvių kultūrą, jos muzikos meną.

JONAS BYANSKAS, choro akompaniatorius, žinomas Chicagoje chorvedys ir kompozitorius. Ilgesnį laiką buvo Birutės choro dirigentu.

Šv. Mikalojaus parapijos chore, yra pasirodžiusi eilėje aukštųjų mokyklų muzikiniuose pastatymuose ir daugelyje rečitalių.

Albinas Rudzevičius

ALBINAS RUDZEVIČIUS dainuoja solo dainą "Vežė mane iš namų". A. Rudzevičius yra dainavęs Chicagos Pirmyn chore. Plokštelės programą sudaro: Eismis girion; Beauštanti aušrelė; Vištos; Oi, motinėle; Mergaitė; Kas tas miežio grūdus; Gieda gaideliai; Per Klausučių ulytėlę; Laisvųjų Daina.

Kitoje plokštelės pusėje: Daina, daina; Man liūdna; Vežė mane iš namų; Šią naktelę; Tūmano motinėle; Pasisėjau žalią rūtą; Sėdžiu po langeliu; Vyčių Himnas.

Plokštelę gamina Continental Record Co. New York, tarpininkaujant Juozui Stukui, Vyčių kultūrinio skyriaus pirminkui. Plokštelė yra Vyčių choro dovana Lietuvos Vyčių organizacijos 50 metų sukakčiai atžymėti. Jonas Subačius piešė viršelį.

Plokštelės reikalais visas informacijos teikia Loretta Kassel, 4049 So. Rockwell, Chicago 32, Illinois.

Ann Marie Kassel

ANN MARIE KASSEL, plokštelėje pasirodanti solo daina "Gieda gaideliai" dalyvauja Vyčių choro nuo pat jo įsikūrimo. Ji dainavimą studijavo pas žinomą La Scala žvaigždę Madamę Penagila. A. M. Kassel dar reiškiasi

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by Vnesheimportorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI -- PRISTATYMAS GARANTUOTAS -- GAVĖJAS NIEKO NEMOKA --

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tu sutapsysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrį:

• NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
• NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street ..... CH 3-2583
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767

* SOUTH BOSTON, Mass. 359 West Broadway Tel. 268-0068

• BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. .... GL 8-2256
• HAMTRACCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575

* WEST HARTFORD, Conn. 62 Whiting Lane. Tel. 233-8030

• HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue ..... CH 6-4724

• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685

* YOUNGSTOWN 3, Ohio, 21 Fifth Ave. .... RI 3-0440

* YONKERS, N. Y., 235 Neppenhan Ave. .... GR 6-2681

• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ... AN 1-2994

• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569

• NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797

• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. .... LO 2-1446

• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619

• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... PO 2-6387

• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. .... GR 5-5892

• PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street ..... HU 1-2750

• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571

• WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766

• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868

• VINELAND, N. J. — W. Landis Ave. Greek Orthodox Club Bldg.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Laiškai iš Paryžiaus

Algirdas J. Greimas

Apie žmonių kvailumą

Perskaičiau prancūzų pusiau oficioze Le Monde, kad manokolega ir prietelius, Istanbulio universiteto romanų kalbų katedros docentas Adnan Benk suimtas ir apkaltintas komunizmu. Vaikštau dabar visą dieną dirbinėjau tai šį, tai tą, o mintis apie Adnan neiš-eina iš galvos.

Laikraščio žinutė trumpa: Benkas suimtas todėl, kad jis viename turkiškame žurnale išspausdino, išvertęs iš prancūzų kalbos, Gaetan Picon knygos, pavadintos Šių dienų idėjų panorama, ištraukas, tarp kurių buvo ir straipsnio Komunizmas ir Egizistencializmas vertimas. Turiu trumpai paaiškinti: ši knyga -- tai geriausių kritinių, literatūrinių ir filosofinių straipsnių, pasirodžiusių prancūzų spaudoje per dešimt paskutiniųjų metų, antologija. Jos autorius -- Gaetan Picon, Malraux dešinioji ranka, Meno reikalų Departamento Generalinis Direktorius, taigi, anti-komunistas, kaip didesnę sunku surasti.

Adnan Benko vargai taip ir nesibaigia. Prieš porą metų turkų karininkai padarė pas save per-versmą, laisvės, demokratijos ir Ataturko vardan. Džiaugėsi tada studentai ir profesorai, miestų inteligentija ir liaudis; kiti net verkė iš džiaugsmo: tai bus gerai, laisvę atgavus. Džiaugėsi ir Ad-

nan Benkas. Praėjo keli mėnesiai. Kariškoji valdžia nutarė daryti "valymą" universitete, ir vieną gražų rytą Švietimo Ministeriui (juo tada buvo mano draugas prancūzų literatūros profesorius) nieko nežinant, paskelbė sąrašą 147 profesorių, pašalinamų iš universiteto. Tas sąrašas -- tai kariškai - stalininiškiško tipo mišinys: buvo jame ir dešiniųjų ir kairiųjų ir be jokių politinių nuomonių žmonių, buvo jame menkaverčių, per žemo lygio profesorių, buvo ir pasaulinės reputacijos garsenybių -- gydytojų, užtai, kad jie per daug pinigų uždirba. Buvo tame sąraše ir Adnan Benk pavardė.

Sunkiai vertėsi jis per tuos pusantų metų ištremimo iš universiteto. Bet pagaliau neteisybė buvo panaikinta, ir praeitą pavasarį visi nuskriaustieji iškilmingai atgai į universitetą priimti.

Ilgai tada išsikalbėjau su Adnanu. Gailėjosi jis, kad aš grįžtu į Prancūziją, bet suprato ir pavydėjo, kaip jis sakė. -- Tame blogume, sakė, reikia rasti ir šio to gero: tu būsi mūsų korespondentas Paryžiuje. Mes čia organizuojame dabar naują žurnalą, kurio tikslas -- supažindinti turkų visuomenę su tuo, kas naujo pasaulyje darosi. Patsai uostysi Paryžiuje, kas naujo, kas aktualaus yra, o mes čia versime

į turkų kalbą, leisime specialius numerius literatūros, meno, muzikos, filosofijos aktualiomis temomis. Susitarėm.

Kraustymosi rūpesčiai, deja, neleido man pradėti bendradarbiauti. Be mano pagalbos jie ten pradėjo Turkijos kultūrinimo planą. Ir rezultatas: Adnan Benk sėdi kalėjime ir negreit iš jo išspruks. Kultūra gali palaukti.

Žinau gerai, kad jūs, mieli skaitantieji, savęs klausite, gal ir ant manęs pykdami: kuriems velniams jis mums dabar kalba apie turkų bėdas, tartum mes savųjų neturėtume, tartum nepakankamai lietuvių Sibire ir kalėjimuose sėdėjo ir tebesėdi. Turiu įspūdį net, kad ir dažnas Lietuvos lietuvis, jei jam tektų šį rašinėlį pasiskaityti, panašiai reaguotų. Atsimenu, kadaise rašiau -- labai jau trumpai -- apie baudujančius egiptiečius. Vienas mano draugas iš Amerikos tada mane prirėmė žiais iš Aldous Huxley romano išimtais žodžiais: kas tau Hekube, kas tu Hekubei?

Ne, mielieji tautiečiai, ir dar kartą ne! negalima kovoti už laisvę Lietuvoje ir būti kolo-nialistu Afrikoje. Visos policijos -- jau kartą rašiau apie tai -- muša žmones: vienos jos vadina si komunistinės, kitur fašistinės, dar kitur, demokratinės, žmo-

gaus kvailumas irgi gražiausiai teisingiausiai pasaulyje, tarp visų tautų, išdalinta dovana. Mano draugas Benkas kaip tik tai ir yra to visuotinio kvailumo auka. Kvailumas ne kiek ne mažiau aukų daro, kaip žmonių blogumas, kerštas ar neapykanta: jis dar pavojingesnis: jo veidas nekal-tas, jo sąžinė -- ramė.

Nauji Metai -- proga sugrįžti į praeitį, suskaičiuoti savo kelyje ir pakelėse paliktus draugus ir pažįstamus. Rašau pasveikini-mą į Egiptą vienai egiptietei poniai, gražiai moteriškai, poeti, rašančiai prancūzų kalba ir Paryžiuje išspausdinusiai, prieš keletą metų savo poezijos rinkinį. Nenutraukė su ja ryšius ir išva-žiavę iš Egipto -- ji man rašė ir klausinėjo patarimų: tuo metu ji kūrė poetinę dramą iš Egipto kai-miečių būties, kažką komplikauto ir labai mandro -- su choralais ir minių judesiais. Jos vyras -- ne iš buržuazijos, ne iš inteligentijos, o iš kaimo išėjęs gražus, bet jį skoniui gal kiek per šokola-dinės spalvos žmogus.

Susipažinom su jais jau po Su-ezo ekspedicijos, kai jis tik nesena buvo išėjęs iš kalėjimo. Prieš kokius metus jo teismo istorija buvo nuaidėjusi per visą Egiptą. Tai taip vadinamoji septyniadesimties komunistų byla. Teismo posėdžio metu, įsai vienas iš septyniadesimties išdrįso atsistoti prieš teisėjų stalą ir perplėšęs marškinius, parodyti visai publikai nuo policijos kankinimų dar neužgijusias žaizdas. Teismas buvo atidėtas, o jis ir pasiliko kalėjime iki Suezio įvykių, po kurių susilaukė amnestijos.

Kai aš jį pažinau, buvo jis tada jau Egipto ekonominio planavimo biuro viršininkas, vienas iš keliolikos ar keliasdešimt to krašto galvojančių galvų. Patenkintas gyvenimu ir Nasseriu.

Prisimenu vieną iš paskutiniųjų pasikalbėjimų su juo: sėdėjome Kairo didelio viešbučio terasoje ir sekėme saulėlydį, pradedantį gauti piramides.

-- Mano mielas, Paties vietoj aš nesėdėčiau ramiai, šaukčiau jam. -- Niekad nereikia užmiršti Čiang Kai-šeko istorijos pamokinių (Čiang Kai-šekas savo jaunystėje bendrabarbiavo su komunistais, o paskui, su savo kariuomene apsupęs Šanchajų, netikėtai užpuolė juos ir išskerdė visus: pasiskaitykit Malraux Žmogaus būtis.)

-- Istorija nesikartoja, atsakė jis man. Stalinas jau miręs ir mes galime lojaliai remti Nasserio politiką, nieko nesibijodami.

Jau trys metai jis uždarytas iš naujo koncentracijos stovykloje ir pietų Egipte dykumoje nešioja akmenis iš vienos vietos į kitą. Bendri draugai pasakojo, kad jau nebeturi visai dantų, kad viena akis išdurta, kaukolė sudaužyta ir nebeilgai jau jam beliko gyventi.

Jisai, asmeniškai pažėmus, žinoma, miršta už idėją. Idėjos gali būti geros ir blogos, teisingos ir klaidingos, bet žmogaus

Losangeliečiai gali džiaugtis žiemos grožiu, pasikėlę į netoli esančius kalnus, kai tuo tarpu pakalnėse žydi gėlės... Nuotraukoje mūsų foto bendradarbis L. Kančauskas su sūnumi pasiruošę slidinėjimui.

nesigailėti negalima. Tačiau, objektyviai paėmus, jis miršta dėl žmonių kvailumo: Nasseris ir jo valdžia nesuprato, kokią naudą jie galėjo turėti iš žmonių, iš tos jaunosios kartos, kuri dabar pamažu miršta dykumų saulėje. O jų tikslai: komunistų ir didžiausių komunistų priešų -- "brolių musulmonų", su labai dideliu skaičiumi jų tarpe tokių, kurie buvo klaidingai palaikyti komunistais arba klaidingai palaikyti anti-komunistais. -- Žmonijos kvailybė nėra galo.

Prieš porą dienų Prancūzų televizija davė pasikalbėjimą su senute ponija -- prancūze -- nesena sugrįžusia iš Sibiro po 19 metų gyvenimo įvairiuose lageriuose. Jinai -- aukšto sovietų valdininko, sušaudyto Tuchačevskio bylos metu, žmona. Paprastai, ramiai papasakojo ji savo golgotą. Mums, žinoma, tai sena, gerai pažįstama istorija. Bet keli milijonai prancūzų žiūrovų jina tikrai įtikino savo paprastumu. Nereikia užmiršti, kad prieš dešimt metų Thorezo, komunistų šefo žmona, viešai teisme yra pareiškusi, kad stovyklų Sibire nėra, o jeigu būtų, jina pirmutinė norėtų vienoje iš jų gyventi.

Mane labiausiai paveikėtos moteriškos pasakojimas apie savo sugrįžimą į Prancūziją.

-- Atsisėdu, sako, prie stalo, ir šeima siūlo man: imk truputį sūrio, imk dar mėsos, suvalgyk obuolį. O aš sėdžiu ir galvoju: nei tai negali būti. Aš tikriaus-

siai sapnuoju. Ir štai jau keli mėnesiai praėjo nuo mano sugrįžimo, ir vistiek man atrodo, kad tai sapnas, kad aš staiga pabusių, ir vėl atsirasiu tikram gyvenime.

Baisu, kai pagalvoji, kad milijonai žmonių gyvena, kaip ta moteriškė dabar, kad nuolat gyvena tame sapne: apsiatę sūriais, mėsos gabalais ir vaisių krūvomis. Ir net nepagalvoja, kad jie gali pabusti. -- Baisu, kai pagalvoji, kad keli milijonai gyvena košmare, mušami, spardomi, kankinami, žudomi, ir mano, kad tai ir yra realus gyvenimas. -- Baisu kai pagalvoji, kad dievaitė Kvailystė, nekaltai šypsodamosi, viešpatauja virš žmonijos, sukdama labai komplikauto ir labai jau paprasto mechanizmo -- gyvenimo -- ratukus.

O pabudęs žmogus sėdi, nuleidęs rankas. Ir nežino, ką daryti.

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI Į VISUS KRASTUS. PRISTATOMA PER 3-4 SAV. PILNAI GARANTUOTA PRASYKITE SĄRASŲ IR KAINORASČIŲ. GRAMERCY SHIPPING Co. 118 E. 28TH STREET NEW YORK 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

Baisu, kai pagalvoji, kad milijonai žmonių gyvena mušami, spardomi, kankinami, žudomi ir mano, kad tai yra realus gyvenimas....

Kelias į kairę

ALĖ RŪTA

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(44)

Po velnių visi prietariai! Amerikos gatvės lygios. Skubėk, veržkis pirmyn! Tik žinok, kada sustoti. Žinok -- kur.

Pakilusią nuotaiką privažiuoju sesers rezidenciją. Ir nusišypsau. Ė, sesute! Iš lėto ir tau sparnai kyla! Vis dar tame pat namely. Ar gi tai daktarės rezidencija? Aš jos vietoj būčiau jau prisiplėšęs... O gal ji ir turi pinigų? Populiari tarp lietuvių, moka įtikti ir amerikiečiams. Gal suspaudusi laiko keliasdešimt tūkstančių? Kai tinkamą objektą ras, paklos ant stalo. Užtat man reikia užbėgti už akių...

Kuklūs balti varteliai, laiptukai, švari priemenė. Viskas senoviška, paprasta. Nė krislelio prabangos. O, Danguole! Gėdykis... Palauk, gal aš tau padėsiu ištempti tūkstančius į apyvertą, jeigu jų turi...

Ilgai spaudžiu skambutį. Dar kartą. Atidaro Gailė. Įkaitusiais veidais, žibančiomis savo juodomis akimis. Turbūt telefonu kalbėjo...

— Labas, panele Gaile-Veronika.

Ji susijuokia.

— Labas, dėde.

— Galiu įeiti?

— O, žinoma!

— Mama yra?

— Yra.

— Tėtė yra?
— Ne. Rodos, kad nėra.
— Tai gerai.

Skubiai įlendu į prieangį. Ė, nei stalelio skrybėlėi pasidėti; kišk dabar į spintą, prigrūstą visokio laužo.

— Ką mama veikia?
— Skaito.
— Romanus ar mokslo dalykus?
— Rodos, medicinos žurnalus.
— A, tai gerai. O kaip tau, Gailute?
— O, neblogai. Pusiau su bėda.
— Kada vėl su manim į kiną važiuosi?
— Kada dėdė kviesit?
— Tai neperdaug užimta? O aš maniau, kad berniukai tavęs nepasidalia...
— Tegu jie sau! Nenoriu apie juos nei girdėt.
— Tai ką, jau nusivylusi?
— Ne, bet...

Aš prisilenkiu prie jos ausies. Švelniai klausiu:
— Gailut, ar nežinai, kas mamai pranešė, kad aš apie ją kalbėjęs tavo tėvui?

— Gee, nežinau! Dėde, aš turėu šįvakar daug namų darbų. Jeigu atleisit, tai eisiu į savo kambarį.

— Gaile, ar nežinai? — sakau jai griežčiau, nes mane apima įtarimas.

— Nežinau, dėde.

Mergaitė žiūri man į akis. Paprastai ir nuoširdžiai. Jos gražios akys, gražesnės už motinos. Kvailas esu, kad mergaitę įtarinėju. Dar ji sako:

— Dėde, nebijokit: mama ilgai nepyksta. Tiek jos galvoje naujų planų, kad visa greit užmiršta.
— O, žinoma, žinoma! Tai, Gaile, eik į savo kam-

barį. O kur mama?

— O, tik pasibelskit į valgomąjį. Mama tenai geria arbatą ir skaito.

— Ačiū.

Gailė dingsta už kitų durų. Aš perbraukiu ranka per kaklaraistį, susilyginu plaukus. Ant sienos veidrodis. Žvilgtteriu į save.

— Gediminai, į pasisekimą! — palinkiu sau. Bel-džiuosi.

— Come in! — girdžiu Danguolės balsą. Ko ji šiuo metu laukė?

— Gerą vakarą, sese.

— A, tai tu! — gerokai nustebusi ir nelabai patenkinta. — Sėskis.

— Matau, viena. Tony miega, ar išėjęs?

— O ką — paslaptiniais reikalais? Pinigų paškolint?

Ji neslepia ironijos. Pikta. Gal blogą momentą pataikiau.

— Pavargusi? Kimbi be priežasties.

Ji susijuokia.

— Antanas išėjęs. Nežinau, nei kur. Retai pasisako, kur eina. O aš ir nepaisau. Mes — liberali šeima.

Ji vėl susijuokia. Nenatūraliai.

— Man tai nesvarbu. Būkit, kokie norit. Aš atėjau pasikal'ėti. Nebijočiau ir prie Antano. Bet geriau pirma su tavim. Tu tokius dalykus geriau supranti. Iš viso, daugiau turi common sense...

Mėginu gerinti nuotaiką. Sesuo šypstelė:

— Pradedi neblogai.

— Nejuokauk, Danguole. Aš rimtai. Ir apie labai rimtus dalykus.

— O? Gal žadi vestis?

(Bus daugiau)

Literatūros ir muzikos vakaro Adelaidės programos išpildytojai. Iš kairės stovi: Pulgis Andriusis, G. Vasiliauskienė, V. Kazokas, D. Oldham, Pr. Matiukas, A. Gučiuvienė ir J. Rackus. A. Budrio nuotrauka

LITERATŪROS VAKARAS ADELAIDĖJE

Šis, paskutinis Meno Dienų rengimas, įvyko gruodžio 30 d. Lietuvių Namų salėje. Nepaisant svečių ir vietinių nuovargio, literatūros ir muzikos mylėtojai gausiai atsilankė.

Rašytojas laureatas Pulgis Andriusis, talkininkaujant poetams V. Kazokui (Sydney) ir J. Rackui (Adelaidė) atliko meninio žodžio programą. Gausiai į šį vakarą suplaukusiems svečiams Pulgis pirmoje koncerto dalyje vežė aukštaičius į atlaisdus meistriškai pagaudamas ir taip pat meistriškai perduodamas visus tuos nutikimus, kurie apgaubia lietuvių keliaujant atlaidauti. Autorius apčiupinėjo kelelius ir vieškelius, kalvas ir slėnius, vežimų buksvas ir arklių pakinktus. Antroje dalyje jis pateikė aktualijomis perpildytą feljetoną "Kur

mano mandatas!" Nors susirinkusieji juokėsi pilvukus prilaukdamai ir šonkaulius patikrindami, tačiau atsirado ir skaudžiai įsijaudusių.

Labai gilus savo filosofinį poeziją buvo V. Kazokas; kai kurie jo skaityti gabalėliai priminė epigramas savo kondensuotumu ir prasmingumu. Skaityti kūrinių, atrodo, neturi jokio ryšio su laiku, bet tik su giliu žmoniškumu. Jo poezijoje valdžiuojamas žmogus visatoje; jį tik lietuvių sukurta, bet be ryškaus nacionalinio prado. Tuo tarpu kitas poetas (J. Rackus) savo skaitytą poeziją glaudžiai surišo su laiku ir tautiškumu. Apraudoamas ir Hirošimą, Rackus verkia tik kaip lietuvis. Laikas ir įvykiai saisto visą jo kūrybą ir gal dėl to ji atrodo šiek tiek pavir-

šutiniška; ji lengvai gali išnykti kasdienybėje.

Abu poetai paskaitė po šešis

Pianistas ANDRIUS KUPREVIČIUS

ANDRIAUS KUPREVIČIAUS KONCERTAS DETROITE

ANDRIUS KUPREVIČIUS savo koncertui pasirinko vieną iš garsiausių kompozitorių.

Chopinas kaip pianistas yra laikomas gimusiu virtuozu. Viešai pasirodė būdamas devynerių metų amžiaus, kas sutampa ir su mūsų pianisto pirmuoju pasirodymu, nes A. Kuprevičius pirmą kartą viešai koncertavo būdamas vos devynerių metų amžiaus. Chopinas buvo pripažintas vienas iš geriausių tuo laiku pianistų, tik žinojama, Lisztas nepalankė. Jis turėjo ypatingą ritmo jautrumą, ko jam pavydėjo kiti garsūs jo draugai muzikai pianistai. Jo skambinime muzikai pastebėjo neišsamią poeziją, todėl Chopinas gavo pianino poeto vardą. Jo mėgstami deriniai didelio liudėsio ir demoniškos aistros davė fortepijonui naują stilių, kurį vėliau perėmė Lisztas ir toliau jį tobulino.

Chopinas kaip kompozitorius pasižymi savo aukštu lyrišku stiliumi ir jo sekmingiausios kompozicijos yra kūrinių su laisva forma. Čia jis parodė visą save, tuose kūriniuose jis pasirodė originalus. Aišku, daug įtakos jam yra padarę Hummel ir Field, tačiau baladėse, nokturnose, fantazijose, polonezuose, mozurkose, krakoviakuose jis pasirodė mylės savo tautą visa savo širdimi ir siela. Taip pat yra parašęs sonatų ir etiudų, kurias A. Kuprevičius pasirinko išpildyti

vasario mėn. 3 d. 6 val. 30 min. Mercy College auditorijoje, kuri talpina apie 800 žmonių. Tai yra vieni iš geriausių tais laikais sukurty etiudų, kurie kaip pavyzdiniai buvo panaudojami piano studijoms, nes juose Chopinas įnešė netik techninių sunkenybių, bet ir poezijos, dramatiškumo ir parodė jų meniškai pilnesnę ir tobulesnę formą. Šiais 24 etiudais Chopinas pirmasis sukūrė koncertinę etiudų formą, kurią vėliau sekė Lisztas, Skriabinas ir Debussy.

Detroitiškiai turi išimtiną progą išgirsti tą nepaprastą koncertą, tuo labiau, kad jį išpildys mūsų garsus ir talentingas pianistas. Ir bilietų kainos yra labai kiekvienam prieinamos, nes studentams tik \$1,00, suaugusiems irgi tik \$1,75. Detroito Bendruomenės Valdyba kviečia visus lietuvius pasinaudoti ta reta proga ir, be to, parodyti pagarbą savam menininkui. Bilietus iš anksto galima gauti pas LB Det. Apyl. Valdybos pirmininką Vladą Paužą "Neringoje".

St. Slizys

ATSIŪSTA PAMINĖTI: Pakeičiu į Atėnus. Vytautas Janavičius. Iliustravo Eva Kubbos. Tiražas 200 egz. Knyga atspausdinta labai gerame popieriuje. 82 psl. Kaina 4 dol.

Knygą išleido Henrikas Šalikauskas, 56 Jeffrey St., Kirribilli, NSW, Australia.

* KARYS -- Redaguoja ZIGMAS RAULINAITIS. Pirmame 1963 m. numeryje rašo: O. URBONAS -- Didžiojo Šiaurės karo frontas Lietuvoje, II. M. AUKŠTAITE -- Marian Hemar eilėraščių Mes ir kare žuvusieji laisvas vertimas, P. GENYS -- Kepurė išgelbėjo nuo nelaisvės. A. REKLAITIS -- Kultūros Kongresas. A. BERNOTAS -- kaip atsirado Klai-pėdos kraštas. J. GRAŽULIENĖ -- Savanoriai. J. APYRUBIS -- Ūkininkas, viršaitis ir dievdarbys V. MANTVYDAS -- Lietuva ir lietuvių. Plati apžvalga, kronika ir komentarai. Prenumerata -- 6 dol. metams. Leidžia LVS Ramovė New Yorko Skyrius -- Karys -- 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y.

THE STATION OF THE NATIONS

WXEN-FM 106.5 mge.

TĖVYNĖS GARSAI kiekvieną penktadienį 8-9 val. vak.
BALTIJOS AIDAI kiekvieną pirmadienį 8-9 val. vak.

JUOZAS STEMPUŽIS, Vedėjas
4249 Lambert Road,
Cleveland 21, Ohio

Stoties Telef.
241-8306

Namų Telef.
382-9268

A "STOP" Sign TO NEW CAR BUYERS

Stop and consider how much you can save by Financing your car at our Rate of \$5 per \$100 per year. Let us prove that we can save you money!

Visit any of our convenient 71 offices or
PHONE CHERRY 1-0875

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

PRARASTAS MANDATAS Suvažiaviminis feljetonas PULGIS ANDRIUSIS

Jums dabar gerai seimelyje, duoda dykai pavalgyti, duoda socialiai pakalbėti ne į temą, neduoda miegot šeiminiuko vaišingumas, trumpai tariant po savaitės neatimsenat, kaip grįžot namo: lėktuvu, traukiniu, ar Juodąja Marija.

Kaip tik mūsų traukinys įriedėjo Adelaidės stotin, platformoj jau laukė išsiriikiavę visų organizacijų atstovai, jų tarpe net gi neorganizuotų lietuvių organizacijų organizuotai neorganizuoti tautiečiai, o jų tarpe vienas toks neorganizuotas ir sakoman.

-- Na, tautietie, -- sako jis net pažaliavęs iš džiaugsmo, -- bene būsi ponas Šepšelevičius iš Džilongo? Kuo greičiausiai dabar lipkime mano mašinon ir per 15 minučių būsim mano namuose, broliukas, ir dar kokiuose namuose, geriau neklaus!

Kaip tas neorganizuotas lietuvis tik nusibirbino mane į savo namus, taip man ir užgeso sąmonė visai suvažiavimo sesijai. Vieną rytą, kažkaip grįžus sąmonėi tiek, kad galėčiau pajusti teisėtai išrinkto atstovo sąžinės graužimą ir pareigingumą sakau savo šeiminiukui, tik ką grįžusiam su nauju krepšiu gerimų: -- Vežk mane nors kartą pasirodyt suvažiavime, kad galėčiau nors išsiminti mandatą, kai parvažiuosiu namo, žmona paprašys

savo kūrinius (po tris kiekvienoj koncerto daly).

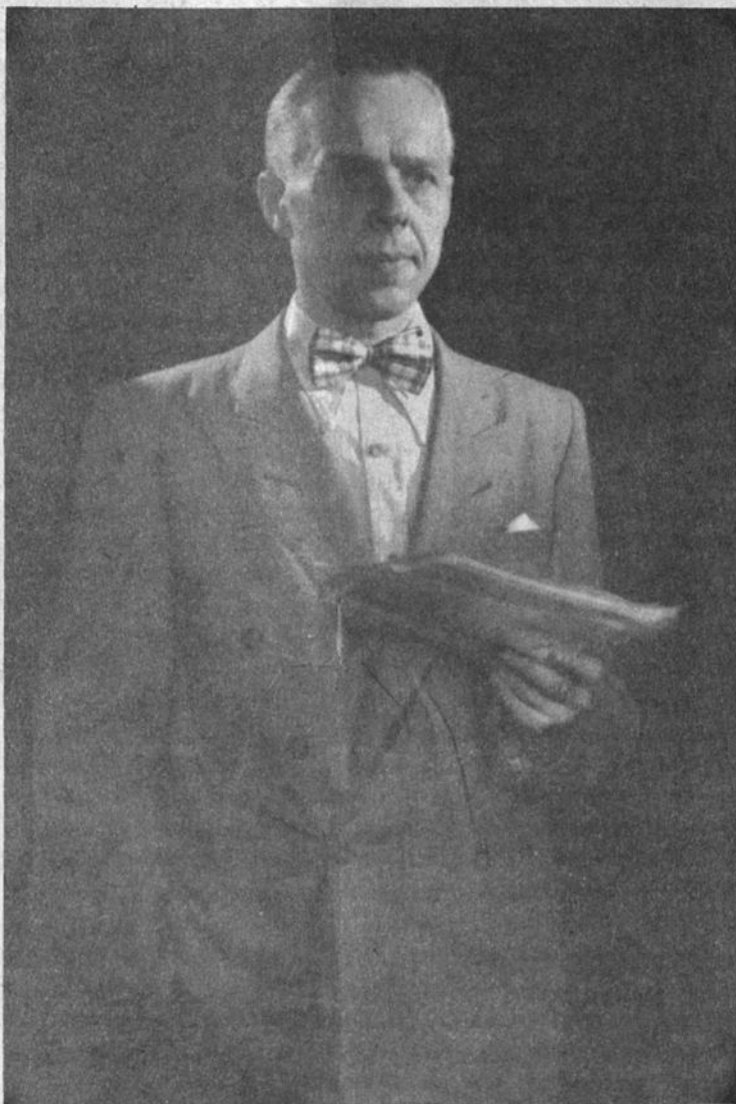
Meninis žodis pynėsi su daina ir muzika; ją atliko adelaidskiai menininkai: dainininkės A. Binkevičiūtė-Gučiuvienė ir G. Vasiliauskienė, pianistė D. Oldham ir smuiklininkas Pr. Matiukas (Adel. Valst. Radiofono simfoninio orkestro dalyvis).

Solistės dainavo ne vien lietuvių kompozitorių kūrinius (S. Čerienės, P. Sarpaliaus ir St. Gailevičiaus), bet ir operų arijas: Mignon iš A. Thomas op. "Mignon" (A. Gučiuvienė) ir Mimi ariją iš G. Puccini op. "Bohema" (G. Vasiliauskienė), už kurias auditorija atsilygino karštais plojimais. Nuotaikingai nuskaubė ir kitos jų atlikos dainos, o taipogi klausytojų ypač mėgiami jų duetai. Vakaro programa ir buvo baigta 3 duetais: Ch. Gounod "Lopšinė", St. Gailevičiaus "Laukiu vis" ir F. Mendelssohn "Varpeliai".

D. Oldham, kuri akompanavo solistams, praturtino programą puikiai skambindama solo Grieg "Į pavasarį" ir Granados "Ispanų šokį".

Pr. Matiukas dideliu įsijautimu atliko J. Massenet "Meditaciją" ir populiarią Monti "Čardasą".

L-s

Rašytojas Pulgis Andriusis

PRARASTAS MANDATAS Suvažiaviminis feljetonas PULGIS ANDRIUSIS

raštiškų įrodymų.

-- Ką tu čia kliedi, -- atsakė mano šeiminiukas, atkimšinėdamas piktynio bonkas, -- jautrys dienos kai baigėsi bendruomenės suvažiavimas ir visi delegatai jau išsivažinėjo į savas apylinkes. Va, geriau sėskis ir vėl pradėsim gerti!

-- Tai nors pasakyk ką tie atstovai nutarė, kokias rezoliucijas išnešė, ar pakeitė statutą, kad grįžęs Džilongan galėčiau painformuoti savo rinkikus. Ir iš viso, aš dar nemačiau, kaip atrodo Adelaidė, nežinau net nė vienos gatvės pavadinimo, jei paklaus žmona.

-- Va, skaityk Mūsų Pastogę, kuri jau spėjo išeiti iš spaudos po visų šeimelių, čia viskas surašyta! Odabar sėskis ir vartykim toliau pertrauktą darbą! -- sako šeiminiukas, pjaustydamas kiaušinę šoninė.

-- O kur mano mandatas? -- sakau aš šokdamas nuo lovos tiesiai į kelnes, -- va dabar visa pasaulinė bendruomenė ir rodyt mane pirštais: atvažiavo atstovas ir neparsivežė net mandato!

-- Neiškok pernykščio sniego, -- šypsosi šeiminiukas, maišydamas smagenminkštį vyną su britviniu džinu. -- Jau dabar, kai grįšį į savo tautinę apylinkę, kokį pusmetį nesimaišyk po kojom savo vietinei valdžiai ir susilaikyk nuo lietuvių išlaikymo, ba...

Svarstymai ir nuomonės

MŪSŲ ORGANIZACIJOS IR LAIKRAŠTININKAI

Emilio Castelar, ispanų rašytojas, politikas ir Madrido universiteto profesorius (1832-1899), žurnalistų adresu kadaise pareiškė:

"Jūs, kurie tarnaujate laikraštiniškai, kuklūs ir nežinomi rašytojai, jūs niekada negalėsite įvertinti viso jūsų darbo svarbumo; gimę tarp spaudos, jūs ją laikote kaip savo dalimi. Tačiau, tikėkite, be jūsų labiausiai pasižymėję žmonės būtų nežinomi, didžiausio pagerbimo verti dalykai -- būtų kaip varpai, skambant tuštumoje. Jūs prispaus tiesiems žadinate viltį. Jūsų plunksnos -- kaip elektros laidai, kurie jungia visus planetos kraštus. Jūsų idėjos -- kaip oro atomai, kuriais alsuoja mūsų sielos, tai moralinė pasaulio atmosfera. Reikia suprasti visos šios tarnybos kilnumą, kad būtų galima ją vykdyti su reikiamu didingumu ir majestotiškumu. Tai viena iš kilniausių pareigų protaujančiam žmogui."

Tiesa, reikia pripažinti, jog didžioji Amerika, Vokietija, visos anglosaksiškas pasaulis ir kitos valstybės -- supranta laikraštinių tarnybos kilnumą ir skiria jam netik pragyventi reikalingas lėšas, bet ir reikiama respektą. Tačiau, jeigu kultūklaušimas, ar perpranta ir ar reikiama įvertinti mūsų mažą tautą laikraštinkus ir jų pasiaukojimą tam darbui (dažniausia atliekamą netgi be atlyginimo -- išidealizmo) -- tai būtų kitas atsakymas. Mūsų, gal net dauguma, atrodo, neįmato nei spaudos, nei laikraštinko darbe -- jiems nieko ypatingo, nei reikalingo.

Pažūrėkime į mūsų organizacijas ir įvairius sambūrus. Jie mėgsta ruošti įvairius rengimus -- koncertus, minėjimus vaidinimus, etc. Bėruošdami, atrodo, jie nieko ir neužmiršta, pradedant pasirūpinimu salėmis, baigiant kopūstais, dešromis, minkštais ir kietais gėrimais, tik dažniausia vieną dalyką užmiršta -- pakviesti spaudos atstovus. Jiems atrodo, jog: "Jei nori, tegul ateina, nusiperka bilietus, kaip visi, ir tegul parąšo..."

Tai ne iš pirmo išlaužti teigimai, o -- realybė! Štai, pav., Toronte, pr. metais viena organizacija net du kartus kvietėsi vaidintojų trupes ir net iš gana toli -- tai mūsų veteranės teatralės ir režisorės Arlauskaitės - Mikšienės vadovaujamą Dramos Sambūrį, net iš Detroito ir Hamiltono "Aukurą", vadovaujamą aktorės ir režisorės Eleonos Dauguvietytės- Kudabienės, su Moliero 5-kių veiksmų komediją "Šykštuolis".

Vienu ir kitu atveju, deja, rengėjai "pamiršo" pakviesti spaudos atstovus ir apie tas gastroles -- visiškai nieko nebuvo parašyta laikraščiuose.

Čia kyla klausimas: ar nesuipranta tokie rengėjai, kad jie daro didelę skriaudą mūsų šventėliams teatralams, nesudarydami sąlygų, kad jų darbas --

PR. ALŠĖNAS

būtų užfiksuotas spaudos skiltyse? Kad, anot amžinos atminties Dr. V. Kudirkos, mūsų broliai ir sesės, nežinint kur jie gyventų, žinotų, kur ir ką veikia mūsų kariai, kur nuliūdę -- kur linksmi, kur kultūriškai vienaip ar kitaip veikia, kur apatijos slėgiami ir t.t. Juk tik tai kas į laikraščius parašyta -- išliks mūsų kartų kartoms. Jie žinos, kad jų tėvai ar protėviai -- šį bei tą dirbo, veikė. Jeigu ne spaudos skiltys -- niekas gi nebeatsimintų nei pirmojo vaidinimo "Amerika pirtyje", nei to veikalo kūrėjo -- Keturakio...

Ir, štai todėl, besitęsiant šitokiai padėčiai, laba pagirtiną pranešimą organizacijų žiniai paskelbė Detroito lietuviai žurnalistai. (Dirva, 1962, XII, 24.) Kiek vėliau -- tam pritarė ir Los Angeles laikraštinkai.

Detroitiškiai laikraštinkai pranešė, kad rašys spaudos tik apie tuos parengimus, į kuriuos jie bus pakviesti dalyvauti, atsiunčiant jiems ir jų šeimos bilietus.

Žinoma, dėl to -- jau būta reakcijos. Štai, Naujienose (1963, I, 3) A. Nakas, pranešime iš Detroito mini vietos žurnalistų nusistatymą nerąšyti apie tokius parengimus, į kuriuos spaudos atstovai nekvišiami. A. Nakas taip rašo: "LŽS Detroito skyriaus vabal paskelbus nutarimą reikalauti nemokamų bilietų į jų garsinamus parengimus, žiū, jau kyla baisi reakcija veikėjų tarpe. Vieni tik švelniai priekaištauja dėl "įžeidžiančios" (?) nutarimo formos, o kiti tiesiog puolę į isteriją.

IR AFRIKOS TAUTELĖS JAUČIA LAISVĖS REIKŠMĘ

JONAS ZUBAVIČIUS

Vienybę pradėjau skaityti beveik nuo pat atvykimo į šį kraštą. Laikraščio turinys buvo tautinės dvasios ir griežtai laikėsi linijos, kurios tikslas buvo pagelbėti mūsų pavergtai tėvynei išsikovoti nepriklausomybę. Su didžiausiu apgailėstumu tenka pačiam matyti ir talpinamus Vienybėje straipsnius skaityti, kurie vis daugiau rodo tendencijos mūsų okupantų ir okupaciją patiesinti. Iškeliant vykdomą statybą lyg norima pasakyti, kad kitur niekas nieko nestato ir valdžia žmonėmis nebesirūpina. Jeigu taip toliau Vienybė skubės, atrodo ji pirmoji pripažins Lietuvos okupaciją teisėta.

Mano žmonos tėveliai atvažiavo iš pavergtos Lietuvos prieš porą metų. Jų atpasakojimas apie Lietuvos gyvenimą komunistinėje valdžioje tilpo Jūsų laikraštyje -- Dirvoje. Jie toli gražu neatatin-

čia rašančiam teko ginčytis su pora didelių veikėjų, kurie iš ano pareiškimo numato kuone pasaulio pabaigą (mažiausia Lietuvių greitą žlugimą Detroit!). Manau, kad prie šios temos bus proga grįžti pasiklausius oficialių kalbų metiniuose Dioco, LB ir kitų or-gų susirinkimuose. Dabar tenka tik sušukti keturis kartus "valio" tolerėjams visuomenės vadams, kurie geriau norėtų matyti šimtą tuščių kėdžių, negu šešias užimtas "veltui" tų, kurie daugelį metų kantriai laukę paprasčiausio elementariausio moralinio reveranso".

Kitame gi Naujienų pranešime (iš sausio 10 d.), užvardintame "Lietuviška spauda pastumdėlė?", Tal. mini pastraipą iš a.a. Gasparo Veličkos kalbos, pasakytos Dailių Menų Klube, Los Angeles, dar 1959 m., kur buvę pasakytą:

"Kalbėtojas (G. Velička) pareiškė prašęs Šv. Kazimiero parapijos choro valdybos -- vaidinimo rengėjų -- Los Angeles esančius lietuvių spaudos atstovus į vaidinimą pakviesti kaip garbės svečius. Deja, choro valdyba, kurio pirmininku yra Algis Raulinaitis, atsisakė lietuvių spaudos atstovus ne tik pakviesti į premjerą, net nesutiko jų nemokamai įsileisti į salę, motyvuodami, kad spaudos atstovams lietuvių paskaitymą turi nemažiau rūpėti kaip jiems. Ir to išvadoje -- periodikoje nebuvo nei jokio rašinio apie tą vaidinimą. Jaunimas varto, varto laikraščius, bet ten anei žodžio apie jų darbą, užtrūkęs keletą mėnesių." -- Šitoks pranešimas buvęs Naujienų II-roje dalyje, nr. 470, 1959.VI. 27.

Taigi, iš viso, "gražu mūsų aplinkumoj"...

IR AFRIKOS TAUTELĖS JAUČIA LAISVĖS REIKŠMĘ

JONAS ZUBAVIČIUS

ka Vienybėje rašomiems įspūdiams iš pavergtos Lietuvos. Taip pat ir amerikiečių bei italų korespondentai išsireiškė daug nepalankiai okupantų atžvilgiu savo straipsniuose, tilpusiuose Life žurnale.

Norėjęsi priminti Vienybę, kad reikalas neina, ką komunistai padarė per tuos savo valdymo metus, bet ką būtų laisva Lietuva padariusi sau, ne ruskams. Ar Jūs galite įsivaizduoti pokarinę rinką, kuri būtų buvusi atdara Lietuvos žemės ūkiui ir koks to pasekoje būtų buvęs Lietuvos žemės ūkio klestėjimas. Dabar Lietuvos ūkis yra visai

sužlugdytas. Lietuvos žmonėms nebeleidžia pasigaminti pakankamai maisto.

Man neišku, kaip lankantis krašte, kuriame tiek sprespaudos, nedateklių, negalima to pasirebėti, o savo skaitytojams patiekiami komunistų ir jų šalininkų gyvenimo sąlygos ir jų nuomonės. O tuo tarpu, ir Vienybė žinoma, kad už praeitų metų darbo dieną Lietuvos kolūkiuose mokės po 5 kapeikas į dieną, o grūdų jau visai nebegaus. Kad tas pats kolūketis, norėdamas įsigyti medžiagos metrą, moka 30 rublių valdžiai, kad guminiai batai kainuoja 9 rubliai, kuriuos kolūkiečiai nunešioja per vieną ar du mėnesius ir t.t. ir t.t. Būtų lygiai taip pat juokinga, jeigu mes nuvažiuotumėm į Pietų Ameriką ir parvažiavę atpasakotumėm pasikalbėjimus su tokrašto turtuoliais, visai pamiršdami tų kraštų didžiumą - darbininkus ir žemdirbius.

Norėčiau Vienybės redaktorėms priminti, kad Rytų Vokietijos komunistinių vergų gyvenimas yra žymiai geresnis, negu gyvenimas pavergtoje Lietuvoje, bet nepasitenkinusiems tuo režimu bėgliams sulaikyti turėjo padaryti tvoras ir jas saugoti ginkluota policija ir tai dar sunku sulaikyti. Prisiminkite, jau 25 procentai Rytų Vokietijos gyv. pabėgo ir, dar svarbiau, kad daugiau negu 50% iš tų pabėgėlių yra auklėtiniai komunistinės santvarkos. Šuo ir kariamas pripranta, bet tai dar nereiškia, kad jis yra patenkintas.

Baigdamas, norėčiau Vienybę palinkėti persigalvoti ir iš istorijos pasimokinti, kad nei vienas kraštas, tauta ar politinė linija komunizmui pataikavusi ar bandžiusi su juo bendradarbiauti, ne tik kad nieko nelaimėjo, bet buvo žiauriai be atodairės sunaikinta. Prisiminkite, kiekvienas jūsų geras pavergėjams pareikštas žodis pratęsia ne tik jų gyvavimą, bet pavergtųjų vargo dienas. Nemanau, kad prieisite prie to, kad nepriklausomybės kovoms vesti pavyzdžių reikės siūlyti ieškoti Afrikos tautelėse, kuriose ir beraščiai ir bemoksliai jaučia nepriklausomybės ir laisvės reikšmę.

Šovinizmas tautų gyvenime

Sunku rasti žmogų, kuris neturėtų patriotizmo jausmo savo tautai, valstybei, kraštui kur jis yra gimęs ar ilgai gyvenęs. Žmogus, kuris tariasi neturintis patriotizmo jausmo, apgaudinėja save ir kitus. Bet greta žodžio "patriotas" yra žodis "šovinistas". Šovinizmas vadiname patriotizmo ligonius, virš šimtaprocentinius patriotus, kurių patriotizmas savo tautai ar kraštui yra tiesiog aklas, pereinas į neapykantą ki-

Danutė Miškinytė išpildo jūreivio šokį jūrų skautų vakare. Dabar ji, Galina Gobienei vadovaujant, repetuoja įdomų baletą pasirodymą Korpi Neo-Lithuania meno ir literatūros vakare, kuris įvyks vasario 16 d. (šeštadienį) Detroito Lietuvių Namuose. J. Gaižučio nuotrauka

toms tautoms. Šovinizmai pasižymi netolerantiškumu kitataučiams.

Nėra abejonės, kad ir rusai, nors jie dabar internacionalistais-komunistais prisidengę, yra šoviniztai. Žiūrėkime, ką jie daro okupuotose kraštuose: teorijoje neva toleruodami kitų tautų kalbas, jie primeta pavergtiesiems rusų kalbą, rusų kultūrą ir papročius, siekdami ilgainiui mažesnes tautas sunaikinti arba surusinti. Dabartiniai maskoliai yra didesni šoviniztai, negu carų laikų maskoliai kad buvo.

O kaip su mumis pačiais? Ar lietuvių tautoje nėra šovinizmo reiškinių? Kiti tuoj pasakys, kad lietuvių tautoje dar permaža patriotizmo. Taip ir ne.

Vieni bus teisūs, kad lietuviai kartais stokoja patriotizmo, prisiminę Lietuvos istoriją, kurioje ryškiai matosi lietuvių net perdideli tolerantiškumas kitataučiams, dėl ko ir senoji Lietuva žuvo.

Šiam straipsniui parašyti pagrindą davė vienas mūsų muziko pasisakymas apie Lietuviškos Rapsodijos autorių, kompozitorių Mečislovą Karlovičių viename Draugo dienraščio kultūriname priede. Tuo tarpu, kai Liet. Enciklopedija ir prof. J. Žilevičius kalba apie M. Karlovičiaus lietuviškumą, kitas muzikas parašęs, kad M. Karlovičius Lietuvišką Rapsodiją yra pavadinęs lietuviškąja iš pasigailėjimo lietuviams. Mano supratimu, toks teigimas yra be pagrindo. Kad M. Karlovičius gal gerai lietuviškai nekalbėjo, tai dar nereiškia, kad jis buvo nelietuvis.

Šitaip elgdami, mes daug taurių lietuvių turėtume išbraukti iš mūsų istorijos puslapių.

Taigi, patriotizmas yra įgimtas ir sveikas pajautimas, bet šovinizmas yra jau liga, nuo kurios gydytis privalo visų tautų žmonės.

ED. KARNĖNAS

Your Savings EARN

4 1/2%

Anticipated Rate

- 813 EAST 185TH STREET
- 6235 ST. CLAIR AVENUE
- 25000 EUCLID AVENUE
- 26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR SAVINGS

PINIGAI 1 USSR
PILNAI GARANTUOTA
PRISTATOMA PER 2 SAV.
PRASYK PLATESNIŲ
INFORMACIJŲ
GRAMERCY
SHIPPING Co., Inc.
744 BROAD STREET
NEWARK, NEW JERSEY
Laisniuota ir pilnai bandyta
Tel. MU 9-0598

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU

Gėlės visoms progoms -- vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atidara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad, nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvė -- 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.6621 Edna Avenue
RN 1-1763936 East 185 St.
KE 1-7770

METINĖ AUKA LIETUVOS LAISVINIMUI

Giliai atjausdamas skaudžią Lietuvos padėtį, griežtai stovėdamas už jos išlaisvinimą ir atnaujinamas savo ryžtą aktyviai dalyvauti išlaisvinimo pastangose, deduos prie to ir savo auka. Neturėdamas galimybės dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime, savo auką \$..... siunčiu tiesiai į Amerikos Lietuvių Tarybos centrą --

Lithuanian American Council, Inc.
6818 So. Western Ave.
Chicago 36, Illinois.

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Atšventę auksinę sukaktį

Clevelandiečiams žinomi Antanas ir Uršulė Budai, sausio 26 d. atšventę savo auksinę 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Jie išaugino keturis sūnus ir vieną dukrą. Tai Antanas, Jonas, Juozas, Vincas ir Elena. Visi yra vedę ir tik lietuvių kilmės šeimas sudarė. Antanas ir Uršulė turi 12 anūku, su kuriais kalba lietuviškai.

Tai graži suvalkiečių šeima, kur pirmoje eilėje lietuviškas žodis ir daina.

Nors ir blogam orui esant, bet į "Vagabound" salę susirinko gausus būrys artimųjų ir bičiulių, pagerbti Budus jų gražios sukakties ir šventės proga. V. B.

Atjaunėkim su skautišku jaunimu

Šį šeštadienį, vasario 2 d. 7 val. 30 min. vakaro šv. Jurgio parapijos salėje įvyksta Pilnų Tunto skautų tėvų-rėmėjų rengiamas vakaras - balius, kurio programoje dalyvauja jaunas belykylas lietuvis dainininkas, talentingas baritonas Liudas Stukas. Be abejo, jo pasiklausyti sugūžės nemaža Clevelando visuomenė, nes dainininkas pas mus atvyksta pirmą kartą. Tikimės, jog visi, kurie domisi ne

HELP WANTED MALE

BANK TELLER Opportunity

We are accepting applications for permanent, full time, positions. Prefer experience, but will train qualified persons, age 21-40; must be personable, high school graduate, have ability to meet the public.

CENTRAL NATIONAL BANK

Apply Employment Office
MAIN FLOOR LOBBY
123 West Prospect
WORK WHERE IT'S FRIENDLY (15)

TURRET LATHE OPERATOR

Experienced only need apply. Must have tools and ability to set up own jobs.

BONN MACHINE & TOOL CO.
2914 Orange PR 1-7355 (12, 13)

LEAR SIEGLER, INC.

Power Equipment Division
New Division of rapidly expanding Company engaged in manufacturing electrical and electronic power equipment for aerospace and industrial applications offers attractive opportunities in the following positions:

Electrical and Mechanical Engineers

EE's or ME's with experience in electronic circuit design, electro-mechanical actuator design, test engineering or research and development.

Quality Control Engineers

EE's or ME's with backgrounds for recent graduates to senior assurance and reliability engineers.

Industrial Engineers

IE's with degree and experience in methods, standards and plant layout, assembly.
Send resume to Salary Personnel Office.

LEAR SIEGLER, INC.

Power Equipment Division
Post Office Box 6719
Cleveland 1, Ohio
Phone: MONTROSE 2-1000
AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER (12, 13, 14)

Antanas ir Uršulė Budai.

V. Bacevičiaus nuotrauka

tik mūsų bręstančiais talentais, bet ir remia skautybės idėją nepagalės laiko paskirti šiam vakarui.

Dainininkui akompanuoja pianistė Genė Karsokienė, kuri yra dažna vietos parengimų dalyvė. Programą praves, pašvairindamas žodiniiais įtarpais ir savo konferavimu -- Balys Augustinas.

Balius vyks prie vaišių stalų jaukioje lietuviškoje nuotakoje. Šalti ir šilti užkandžiai, baras ir laimėjimai -- bus tie įvairumai, kurie lydės vakarą smagia nuotaka. Šokiams gros geras pramoginis orkestras, vedamas Roger Simons.

Tebūna šis savaitgalis skiriamas jubiliejiniam skautų metams atžymėti, o visiems atsilankiusiems -- teparina šis vakaras malonios atgaivos ženkle!

* PIERRE FOURNIER, pasaulinio masto violončelistas, šiuo metu vizituojąs tarptautines koncertų scenas, pasirodys su Clevelando orkestru vasario 2d, Severance Hall, 8.30 val. vak.

P. Fournier gros solo partijas iš Dvorako "Cello Concerto B minor, Op. 104".
Dirigentas George Szell.

* CLEVELANDO DIOCEZIJOS KATALIKŲ VYSKUPŲ VARTOTŲ RŪBŲ VAJUS pasibaigė rezultatais, geresniais nei 1961 m. Buvo surinkta 455.000 svarai varto-

HELP WANTED FEMALE

FILE CLERK

Excellent opportunity with unusually good advancement possibility. Recent High School graduate, no experience necessary. outstanding benefit program and working conditions. For an appointment call

991-9000

ALLSTATE INSURANCE CO.
3605 Warrensville Center Road (13, 14)

BANK TELLER Opportunity

We are accepting applications for permanent, full time positions. Prefer experience, but will train qualified persons, age 21-40; must be personable, high school graduate, have ability to meet the public.

CENTRAL NATIONAL BANK

Apply Employment Office
MAIN FLOOR LOBBY
123 West Prospect
WORK WHERE IT'S FRIENDLY (15)

tinų rūbų, patalinės ir batų. 12,162 dėžės jau išsiųstos į New Yorką tolimesniam paskirstymui, kurį vykdo Catholic Relief Services organizacija, veikianti visose laisvose pasaulio šalyse.

Dėmesio skautės, skautai, sk. akademikai!

Vasario mėn. 3 d., šeštadienį, visi renkames punktualiai pilnoje uniformoje šv. Jurgio parapijos salėje, 10 val. 15 min. ir su vėliavomis rikiuotėje dalyvaujame iškilmingose pamaldose.

Punktualiai 3 val. po pietų renkames į šv. Jurgio parapijos salę, kurioje įvyks mūsų Sąjungos 45 metų jubiliejaus minėjimas. Dalyvavimas visiems būtinas. Dėl svarbių priežasčių negalintieji dalyvauti praneša iš anksto savo vienetų vadovams. A. B.

* Skautininkas Eugenijus Vilkas, L. S. B. Vyriausias Skautininkas, vasario 3 dieną atskrenda iš Chicagos į Clevelandą dalyvauti L. S. Sąjungos 45 m. jubiliejinės iškilmės. Po iškilmingos sueigos, s. Vilkas tarsis su vietos skautininkais ir Pilnų tunto vadovybe. S. Vil-

PETS FOR SALE

Why Do More People Buy Pets at ALL-PETS

THAN ANY OTHER PLACE?

L
O
O
K

Pups are wormed!
Pups have puppy shots!
Pups are fed properly!
Largest selection anywhere!
1-Year Replacement Guarantee!
Available nowhere else in the country!
Housebreaking cages available.
FREE information center on pets.
ALWAYS have in kennel or can get 100 AKC breeds. 72-hour delivery on breeds not in stock.
NO MONEY DOWN

LET US BRING A PUPPY SELECTION TO YOUR HOME. Westie, Cairn Terriers, Schnauzers, Boston, Shepherds, Peke, Dach, Spitz, English Bull, Toy Fox, Poms, Scotties, Elkhound, Beagles, Yorkshire Terriers, Chihuahua, Collie, Shelties, Schipperke, Cocker, Basenji, Poodles, Wire Hair Terriers, etc. Monkeys \$15.95. Parrots, tropicals and marine fish. Kennel and store open till 9 p. m.
1-YEAR HEALTH GUARANTEE
5300 W. 130th St. OR 1-4432
Southland Shopping Center VI 2-3334
All Pets Country Club.

ALL PETS COUNTRY CLUB
Hair or can get 100 breeds
NO MONEY DOWN
1-YEAR HEALTH GUARANTEE
Marine-Tropical Fish
Parrots, Parakeets, Canaries.
5300 W. 130 OR 1-4432
Southland Shopping Center VI 2-3334
DAILY GROOMING

kas vėlai vakare išskrenda į New Yorką.

* Vvr. skautininkei Onai Zailskienei pagerbti, Neringos skaučių Tunto Tėvų Komitetas, vadovaujamas Mačio, rengia kuklius pietus, kuriuose vvr. skautininkė susipažins su tėvų komitetu ir tunto vadovėmis. Vakare v. skautininkė bus pavaišinta Clevelando skautininkių draugovės arbatėlėje, kuri įvyks s. Dunduraitės bute.

* Jonas Kazlauskas pildo Pajamų Mokesčių blankas už 1962 metus naujoje p. B. Gaidžiūno krautuvėje -- 794 E. 185 gatvė, šeštadieniais, pradedant vasario 16 d., 1963 m. nuo 10 val. ryto iki 2 val. po pietų.
Krautuvės telefonas -- 531-6720. Namų telefonas RE 1-7222.

MENO MUZIEJUJE PARENGIMŲ PROGRAMA

VASARIO 1 d., penktadienį 8:15 val. vak. Margaret McMurray, mezzo-soprano -- dainų rečitalis. Akompanuoja Boies Whitcomb.

VASARIO 2 d., šeštad., 1:30 val. Žmonės mėnulyje. Mokslinis filmas jaunimui -- apie žmogaus kuriamus planus kelionei į mėnulį. Tęsiasi 70 min.

VASARIO 3 d., sekmad. 2:30 val. p.p. Pokalbis meno galerijoje apie revizituojamą Barbizoną. Kalbės Martin Linsey. 3:30 val. p.p. James R. Johnson pasakaita apie Parthenono optinius pagraiznimus.

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis bungalov, rūšys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

* Parduodamas ar išnuomojamas namas prie 185 gt. Meredith Ave., Euclide. Prie Naujosios parapijos. 3 metų mūrinis bungalov. 3 dideli miegamieji, 2½ automobilio garažas. Plytelių vonia ir virtuvė su iruošta plyta ir pečiu. 275 pėdų ilgio sklypas. Neužimtas.
Skambinkite darbo dienomis nuo 5 val. LI 1-5513 ir savaitgaliais. (12, 13)

PARDUODAMI NAMAI

Komercinis mūro pastatas 185 gatvėje, netoli Naujosios parapijos, susideda iš 3 patalpų įstaigoms ir dviejų butų.

Patalpos tinkamos ir geros gydytojams. Gerame stovyje.

Vienos šeimos namas, vienas miegamas apačioje, du viršuje. 2 garažai. Prieinama kaina.

* Šešių kambarių vienos šeimos namas, labai švarus.

* Visai naujas 4 miegamųjų plytinis. Jau baigtas apsigyvenimui.

United Multiple Listing Service

Norintieji pirkti ar parduoti, prašomi skambinti
EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis -- Realtor
780 East 185 St.
IV 1-6900 KE 1-2190

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidas geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVA S
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

DUONOS KLAUSIMAS ATEITIES ŠVIESOJE Ign. Andrašiūnas

Sočiam žmogui kasdieninė duona nėra didelė problema. Alkanam yra dienos rūpestis, gyvenimo tikslas ir prasmė.

Šiandieninė mūsų duonos forma, prieš keletą tūkstančių metų pradėjo Egiptas. Karaliaus Ramses III, gyvenusio 1200 metų prieš Kristų, kapinyne rasta kepykla ir malėjos, kepėjo ir duonos išnešiotųjų modeliai.

Iš Egipto duonos kepimo būdą pasisavino žydai. Bėgdami iš Egipto jie pasiėmė žalios tešlos ir kai juos tyruose prispaudė, bėdas ir nebebuvo egiptietiškuose puoduose mėsos, jie pradėjo galvoti apie gausią duoną, kurią jie be rūpestio valgė Nilo šalyje. Ir tikėjo, kad duonos ilgesys vėl juos atgal grąžins.

Kasdieninė duona senais laikais ir Graikijoje buvo įprastas patiekalas. Mažiau jos buvo ant turtinių stalų, daugiau vargšų, taip vadinama miežių tyrė "Maza". Apie penktą šimtmetį jau pradėdama vartoti kviečių miltų duona. Šitokią duoną jau vartojo romėnai, išmokę ją gaminti iš graikų. Duoniniai grūdai susilaukė didelės pagarbos.

Bet duona šiandieną turi didelę reikšmę ir žmonijos politiniame gyvenime. Romėnai šaukė: "Duonos ir žaidimų".

Ciesoriaus Augusto valdymo laikais įvyko dvasinio pasaulio postūkis. Iš Betliejaus mažutės vietovės Palestinoje, kilo nauja religija. Toji dieviškoji dvasia plačiai pasklido po ano meto pasaulį. Pirmieji krikščionys nuo persekutojų turėjo slėptis Romos katakombose. Tose katakombose Kristaus pasekėjai paliko vaizdžiai įrašytą stebuklo atpašakojimą, kaip Kristus pavaldino 5 tūkstančius alkanų žmonių.

Penki duonos kepalėliai, nekalta gaudingumu savo abstrakcijoje, daro Kristaus mokslą patraukliu. Motyvas "Penki kepalėliai ir dvi žuvys", pasikartojančiai grįžta daugelyje vėlesnių paveikslų, kaip simbolis krikščioniškos bendruomenės.

Simboliška duonos reikšmė šventojėje Vakarietijoje paliko tikinčiųjų sielose gilius pėdsakus. Visais laikais taptojai šventą vakarietį vaizduoja įtikinančiu jausmingumu. Ticianas savo paveiksle ypatingai ryškiai duoną pavaizdavo lauko vizijos šviesoje. Bet ne šventoji duona, kaip profanai duonos kepalėliai greitai paveiksle žiūrėjo ir suprato 13 šimtmetyje kylančią miniatūrą "Kepėjas prie duonos krosnies". Duona nėra vien tik religijos kulto žaismingas reikalas. Ji yra skirta kasdieniniam valgiui. Ir todėl mes matome meistriškai atliktų medžio drožinių ir paveikslų. Jie guli ant gražių stalų šventėse ir pokyliuose ir taip pat ant paprasto piliečio ir ūkininko kasdieninio skobnio.

Vokiečių romantika praeityje žiūrėjo ir atskleidė daug legendų ir pasakų, kuriose duona dažnai būdavo burtais užkalbėta. Grimmų pasaka "Gyvenimo vandenio" paryškina, kaip jaunas princas ieškojo, vienam neužaugai jį lydint, švento vandens. "Viena rūtelė ir dvi riekutės duonos" gali pasotinti du didelius liūtus, kurie saugoja užburta pilį. Bet pilijje princas rado ne tik "gyvenimo vandenį". Jis rado taip pat kardanį ir duonos kepalėlį. "Su kardu tu galėsi visą kariuomenę nugalėti, bet su duonos kepalėliu niekada to nepadarysi" -- porino princui pagalbą teikti pasirengęs neužauga.

Bet gyvenime yra priešingai.

Gyvenime duona yra pagrindinis kasdieninis rūpestis. Vienur ūkininkai duonos turi pakankamai, bet yra nemažai vietų, kur ir ūkininkas kenčia alką. Rusų rašytojas Maxim Gorki sako, reikia suprantoninti ir mechanizuoti kepyklas, bet neleisti apiplėšti kepečių ir jų idiliškos aureolės.

Taip slenka duonos paveikslas iš praeities į dabartį. Ir visados duonos klausimas atsistoja gyvenimo pačiame pagrindu. Ir todėl, kai šių dienų mokslininkų mintys veržiasi pasiekti mėnulį, ar neverta atkreipti daugiau dėmesio į mūsų žemę ir jos vaisius, už kuriuos mes esame atsakingi. Vakar ji maitino 1 milijardą žmonių, šiandien -- tris milijardus, o kiek rytoj? Tai yra didžioji problema -- už kurią šių dienų žmogaus genijus atsakingas prieš susirūpinusios žmonijos likimą.

Duonos klausimą, pagal šią dieną žmonių pažiūrą, galima gyldinti idėjiniai politiniu požiūriu, arba pagal žemės ūkio politikos lygsvaros balansą.

Pasaulio statistikos duomenys rodo, kad socialistinėse šalyse gyvena 1 bilijonas ir 72 milijonai žmonių. Tai yra daugiau, negu trečdalis viso pasaulio gyventojų. 640 milijonų gyvena aukšto išsivystymo šalyse, arba 21% visų gyventojų. 1 bilijonas ir 235 milijonai gyvena silpnai išsivysčiusiuose kraštuose, arba 40% visų gyventojų. 70 milijonų dar laukia pašalinimo kolonijinių varžtų.

Būdingą kolonijalinę politikos sistemą sukūrė Sovietų Sąjunga vidurio Europos valstybėse. Šioje Europos vietoje randasi apie 125 milijonai gyventojų, kurių turi nešti Maskvos ekonominę vergiją ir kėsti sąžinės laisvės išprievartavimą. Ir tai vyksta XX amžiuje, kada visas pasaulis beveik baigia atsipalaiduoti iš kolonijinio svetimųjų išnaudojimo. Tai yra šių dienų tikrovės sunkus patikimas. Jis slepia laisvos žmonijos sąžinę ir kelia didelį rūpestį atsakingą žmonių galvoti-me.

Skaitant, kad pasaulio žmonių sąžinės laisvė yra suplėšyta dviejų priešingų ideologijų ir skirtingų moralinių ir socialinių įsitikinimų, reikia pripažinti, kad ateities žmonijos duonos klausimas yra toji didžioji problema, kurioje susitinka skirtingo mąstymo protas ir sąžinė.

Mokslas jau žino, kad visas mūsų pasaulyje yra ta pati medžiaga, tik skirtingose formose ir sąlytate. Todėl ateities maisto gamyboje, bus surasti cheminiai procesai, kurie padės spręsti maisto problemą žymiai greičiau, negu natūralūs gamtos dėsniai. Žmogaus intelektualinis genijus išdidžiai įsiveržė į kosminių jėgų paslaptis. Visatos erdvė pradeda paklusti žmogaus valiai. Bet medžiagoje glūdinčių jėgų suvaldymas dar neduoda žmogui ramybės ir rimtų sąlygų suvaldyti griaujamuosius pradus pačiame žmoguje. Sprendžiant duonos problemą, reikia pripažinti, kad žmogaus etinės ir moralinės vertybės yra labai toli atsilikusios nuo jo intelektualinio genijaus laimėjimų. Todėl kasdieninė duona ir lieka didžiojo žmonių rūpesčiu šalia pasaulio taikos ir ramybės.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000.00

4¹/₂%

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

KAS IR KUR?

• **Pianistas Alvydas Vaitis**, šį šeštadienį, vasario 2, Morton Aukšt. Mokyklos aukso jubiliejaus (50 m.) proga ruošiamame simfonijos koncerte, mokyklos vadovybės pakviestas piano solistu. Jis atliks Čaikovskio "Si bemol minor piano koncertą", palydimas simfonijos orkestro. Dirigentas R. J. Dvorzak. Koncertas įvyks Morton West puošnioje auditorijoje, 2400 So. Home Ave., Berwyn, Illinois. Pradžią 8 val. vak.

ŽURNALISTŲ CENTRO VALDYBOS REIKALU

Savo paskutiniame susirinkime Detroito žurnalistai svarstė žurnalistų Sąjungos centro valdybos klausimą, kuriame pritarė po Kultūros Kongreso spaudos darbuotojų Chicagoje priimtą nutarimui sudaryti komisiją centro valdybos rinkimams pravesti. Detroitiečiai taipgi pritarė jų parinktiems iniciatoriams -- Chi-

cagos Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkui Antanui Gintneriui ir Detroito Žurnalistų Sąjungos išdininkui Vladui Mingelai, tik pageidauja, kad jie galimai greičiau susirinktų su kitomis didžiosiomis lietuvių kolonijomis ir rinkimus pravestų dar šiame sezone, t.y. iki birželio mėn.

• **Norite pamatyti lietuviškų filmų?** Gal jūsų aplinkoje per daug tautinių šokių? Gal trūksta pramogų? Permaža teatrinių vaidinimų? Trūksta oratorių?

Tada siūlytume pasižiūrėti lietuviškų filmų. Yra pagamintų pagal Algirdo Gustaičio rankraščius, ir kitokių.

Kreipkitės dėl sąlygų: Vytautas Stasiūnaitis, 725 West 19th Place, Chicago 16, Illinois.

CHICAGO

Lietuviškos muzikos koncertas

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 45 metų sukakties proga lietuviškos muzikos koncertas įvyks vasario mėn. 10 d., 4 val. p. p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Koncerto programoje dalyvauja pianistė Birutė Smetonienė, solistė Roma Mastienė ir Dalia Kučėnienė, pianistė Genovaitė Aleksiūnaitė-Mittchell ir dailiojo žodžio interpretatorė Birutė Pūkelevičiūtė.

Pakvietimai gaunami: Drauge, Marginiuose, Teroroje, Daina Co., pas J. Gradinšką, paskambinus telef. GA 4-9442 ir pas visas vyr. giedrines, kurios nuosirdžiai kviečia Chicago lietu-

viškąją visuomenę koncerte gausiai dalyvauti.

Koncertas skiriamas Lietuvos istorinę sukaktį pagerbti.

HARTFORD

PABALTIEČIŲ KONCERTAS

Jau penki metai sukako kaip lietuviai, latviai ir estai, gyvenantieji Connecticut valstijoje gana glaudžiai bendradarbiauja. Kasmet ruošiamas bendras pobūvis, kuris duoda progos artimiesiems to paties likimo kaimynams pažinti artimiausius kitus ir suglausti eiles bendrai kovai.

Bendrasis Pabaltiečių Komitetas nepasitenkina vien metiniais subuvimais, bet aktyviai prisideda prie kovos dėl Pabaltijo išlaisvinimo.

Šiais metais pabaltiečių koncertas - balius įvyks vasario 2 dieną. Lietuvių Klube Hartforde, Programoje: lietuvių smuikininkas Herkules Strolia, akompanuoja Vytautas Strolia (abu iš N.Y.); tautiniai šokiai, skautų gr.: latvių harfistė Marga Miller iš N.J. ir estų sopranas Ellen Parve-Valdsaar iš N.J. Programai ir baliui vadovauja daktaras Z. J. Gailiūnas. Reikia manyti, kad ir šiais metais gražus pabaltiečių pobūvis bus sėkmingas.

LIETUVIŲ FONDAS

Tenka patirti, kad Hartfordas Lietuvių Fondovajuje tikrai neatsilieka nuo kitų lietuvių kolonijų. Pagal lietuvių radijo valandėlės paskutinį pranešimą, jau išsiųsta į centrą virš 1,500 ir pasižadėjimų surinkta už 3,000 dolerių.

Darant išvadą iš komiteto energingo veikimo, aukų rinkėjų pasiryžimo ir visuomenės palankumo ir duosnumo, Hartfordas turėtų viršyti 10,000 dol. Kelios vietinės organizacijos prisidėjo su šimtinėmis, o yra daug ir pavienių asmenų aukojusių po šimtą dolerių.

Šiai akcijai energingai vadovauja komitetas iš pirm. Valerijono Balčiūno, išdininko Justo Guntulio ir sekretoriaus Zigmo Strazdo. Jiems talkininkauja 12 aukų rinkėjų.

Tai puikus lietuviškas darbas, linkėtina geros kloties!

(s)

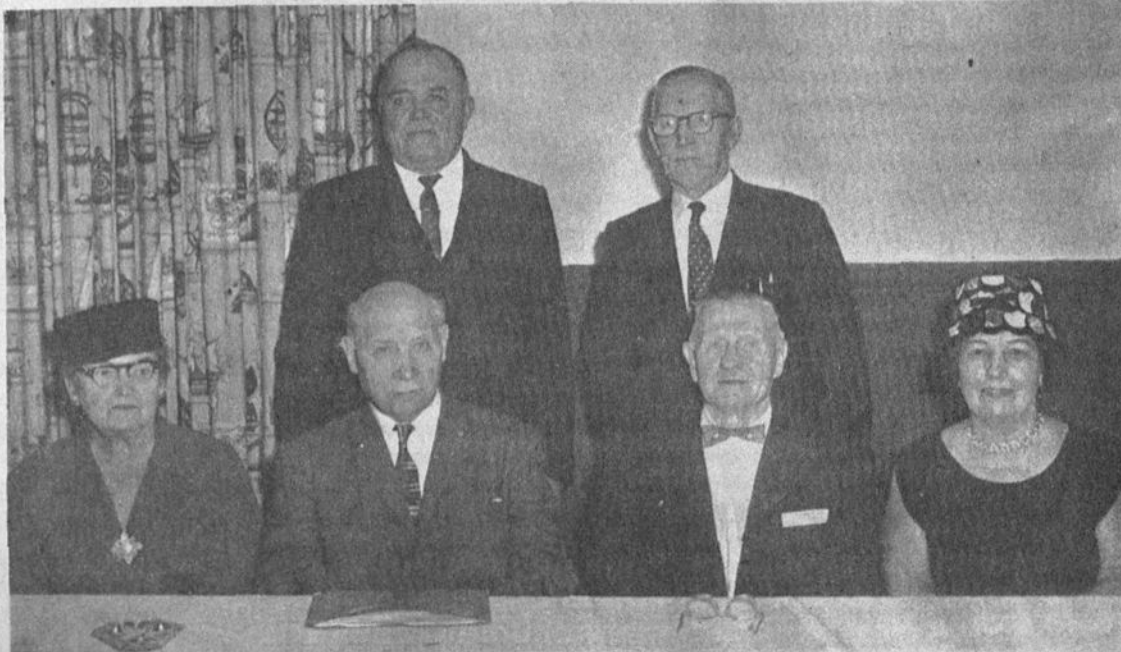
VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę
PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
CLEVELAND 24

Chicago Lietuvių Operos valdyba savo posėdyje aptaria operos spektaklių bilietų platinimo klausimą. Iš kairės sėdi: Bronius Maciukevičius, Vytautas Kupciukevičius, Sofija Džiugienė, Vilius Juška, Margarita Momkienė, Vytautas Radžius, Aldona Barkauskaitė, Vladas Stropus ir Algirdas Trinkūnas. Chicagoje kovo 30, 31 ir balandžio 7 dienomis įvyks "Cavallerijos Rusticanos" ir "Pajacų" operų spektakliai Studebaker teatre. Spektaklių bilietai jau gaunami "Marginiuose", 2511 W. 69th St., Chicago 29, Ill.

VL. Juknevičiaus nuotrauka

Naujoji New Jersey Lietuvių Taryba energingai ruošiasi Vasario 16 minėjimui, kuris įvyks vasario 10 d. Robert Treat viešbutyje Newark. Sėdi iš kairės: Jieva ir Albinas Trečiokai, J. Kralikauskas, Iz. Dillienė. Stovi: Pr. Purnas ir inž. J. Dilys.

V. Maželio nuotrauka

LONG BEACH

KLUBO SUSIRINKIMAS

Sausio mėn. 19 d. įvyko Long Beach Lietuvių Klubo susirinkimas. Pirmininkas V. Bakūnas atidaręs susirinkimą padėkojo senajai valdybai už pasidarbavimą klubo naudai. Taip pat buvo padėkota buvusiai sekretorei P. Lucas sekretoriaus klubo 6 metų. Dabartinis klubo sekretorius D. Mekišius perskaitė klubo valdybos susirinkimo proto-

kolą, kuriame numatytas visų metų klubo veiklos planas. Nepriklausomybės paskelbimo 45 m. sukakties minėjimas nutarta švęsti Vasario mėn. 23 d. Minėjimo šeimininge išrinkta P. Semen. Aukų rinkimą praves finansų sekretorė A. Wallace, M. Mikalonis, P. Lucas ir G. Urnežis. Stasiui Milančiui pasiūlius nutarta iš klubo narių suorganizuoti chorą. Klubas narys muzikas Stasys Kalvaitis sutiko chorui vadovauti. Susirinkime į chorą įsirašė daugelis klubo narių, tu-

rinčių gerus balsus. Repeticioms būtų užleido nemokamai P. Atko. Vasaros gegužinė rūpintis pavesta valdybai. Pirmin. Bakūnas susirinkime įteikė Lietuvių klubo pašalpą (50 dol) P. ir K. Sakalauskam, neseniai atvykusiems iš okupuotos Lietuvos. Į klubo narius prisirašė B. Basiulis ir Lidija Vodopalas, neseniai atvykusi iš Chicago. Pirmininkas, uždarydamas susirinkimą, visus klubo narius toje pat salėje pakvietė vaišėti.

D. Mekišius

Gilios senatvės sulaukus, mirus Lietuvoje, Mylimam Tėvui.

A. A.

STASIUI PAPROCKUI

Dr. K. PAPROCKAITĖ, A. PAPROCKAITĖ, Dr. V. PAPROCKA, P. PAPROCKA su šeimomis, bičiuliškai žarasietiška širdimi, nuosirdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu

Vincas Tamošiūnas

P. PETRĄ PAPROCKĄ, Dr. VACLOVĄ PAPROCKĄ bei jo šeimą, Dr. KASTANCIJĄ ŠIMAITIENĘ, p. ALEKSANDRĄ MOTIEKŪNIENĘ ir jų šeimas jų tėvui

A + A

STASIUI PAPROCKUI

Lietuvoje mirus, nuosirdžiai užjaučiu

Ona Daškevičienė

Mielą prietelį

KAZIMIERĄ POCIŲ ir šeimą,

jo brangiai motinai Lietuvoje mirus, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Stasė ir Stepas Juodakiai

Brangiai motinai Lietuvoje mirus,

KAZIMIERUI POCIUI

reiškiu gilią užuojautą

T. Mečkauskas

Jeigu Čiurlionis būtų buvęs ne lietuvis, bet, sakym išspanas ar prancūzas, tai kažin ar nebūtų dergiašas, kaip, pavyzdžiui, Picasso ar Rouault.

Skaitykite METMENIS
4 numerių prenumerata \$5.00.

Metmenys
112 Charlton Rd.
Willow Springs, Ill

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ S-GA. LIETUVIŲ REZISTENCINĖ SANTARVĖ IR LIETUVIŲ TAUTINIS SĄJODIS MALONIAI KVIEČIA JUS DALYVAUTI

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS

15 METŲ MINĖJIMO PROGA LNT-LNF BIČIULIŲ SUEJIME Š. M. VASARIO MĖN. 10 D., 3 VAL P. P. B. PAKŠTO SALEJE, 2801 W. 38 ST., CHICAGO.

Lietuvos valstybės šventei paminėti žodį tars advokatas JULIUS SMETONA, iš Clevelando ir įvyks trumpa meninė programa. Po to seks bičiuliškas pobūvis, grojant B. Pakšto orkestrui ir vaišinantis mūsų ponių — talkininkų pagamintais užkandžiais.

Apie dalyvaujančių asmenų skaičių (bus rezervuota atskiri staliukai) maloniai prašome pranešti iki š. m. vasario mėn. 8 d. A. Siliūnui, tel. PR 8-0149 nuo 7 iki 9 val. vak. kasdien.

Auka 4 doleriai.

Lietuvos Nepriklausomybės Talka, Chicagoje